

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevaajo na leto 3 krone.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Posebna čast našemu prezidentu od 88. občnega zbora družbe. — 88. občni zbor kmetijske družbe. — O sajenju in rentabiliteti sladkorne pese s posebnim ozirom na Spodnje Štajersko. — Gozd in ravnanje z njim. — Nošenje prsti v vinogradih. — Pozor kmetovavci! Če nam že ni do tega, da bi se okoristili, vsaj ne škodimo si na imetku in dobrem glasu sami. — Zborovanje podružnic. — Iz podružnic. — Vposlano. — Tržna poročila. — Oznaniila.

Posebna čast našemu prezidentu od 88. občnega zbora družbe.

V zgodovini štajerske kmetijske družbe bo tvoril 88. občni zbor, ki se je vršil 29. in 30. marca 1911, vedno lep spominski list po izredni časti, s katero je počastil občni zbor svojega, za družbo neutrudnega in neumorno delujočega, od vseh članov tako visoko spoštovanega prezidenta, ekscelenco Edmunda grofa Attemsja. Vsled te časti je dobil 88. občni zbor trajno vrednost, pokazal pa je tudi lepo znamenje hvaležnosti, ki je danes vedno bolj in bolj redka čednost. Ta čast kaže nadalje, kako ozke so vezi, ki vežejo glavo in ude družbe in vzbujajo v naših agrarskih prsih veselo upanje, da bo naše nadaljnje sodelovanje trdno, da se bodo vsi štajerski kmetovavci vedno bolj ozko in tesno združili v kmetijski družbi, ki je poklicana delovati za njih in zastopati njih stanovske koristi. S tem, da občni zbor za to odlikovanje ni vzel dragih kovin, okrašenih z dragimi kameni, ampak po zgledu vzvišenega ustanovitelja družbe, nadvojvode Ivana, ki je kot najvišje odlikovanje ustanovil železno kolajno, dal za svojega prezidenta čast vlititi in kovati železno kolajno, je hotel pokazati, da hoče v kmetijski družbi združenih 15.600 kmetovavcev pokloniti svojemu priljubljenemu prezidentu v dar in čast najdragocenejše blago, kar ga ima svet, posebno pa še naša zelena Štajerska, ki se baš zaradi tega imenuje tudi železna Štajerska. Železen je svetel plug, ki reže zemlji brazde in jo pripravlja za sprejem semena, ki hrani vse človeštvo, železno je orožje vojščaka; oba pa sta vedno in dobro jamstvo za trajni obstanek človeštva. V tem leži veliki, a obenem tudi trajni pomen tega odlikovanja: najboljši, kar nam daje poleg vsakdanjega kruha naša zemlja, se naj ponudi v čast in odlikovanje prezidentu, pod čegar šestletnim vodstvom se je kmetijska družba neverjetno in nepričakovano razvila in razširila. Če naj govorimo vojaško, bi rekli, da je ekscelenca načelnik Edmund grof Attems sprejel kmetijsko družbo kot brigado, a je naredil iz nje cel armadni kor. Ni pa pomnožil samo števila članov družbe, ampak tudi njeno etično in gospodarsko delovanje, ki je poneslo glas o kmetijski družbi v vse vasi in zakotna zaselja naše lepe štajerske domovine. Če se danes družba z velikim zadovoljstvom ozira na svoje delovanje v teku zadnjih desetih let, ki ga je pod svojim prezidentom ekscelenco grofom Attemsom s takim uspehom začela in z velikim umevanjem in pridnostjo nadaljevala in če jo spomin na vse to navdaja z zadovoljstvom, potem se mora za vse to zahvaliti v prvi vrsti tej osebi, ki je poleg svojega delovanja znala pritegniti za sodelovanje tudi strokovno izborni šolani, izven političnega vrvenja stoječi in nesebično za skupni blagor delujoči osrednji odbor; z njegovim veseljem do dela

so se omogočile vse podlage za skupno gospodarsko delo, čegar učinki in uspehi se kažejo v vedno večjem obsegu njegovih gospodarskih akcij in v blagodejnem vplivu, ki ga ima v vseh delih dežele.

V osrednjem odboru se je že dolgo govorilo o potrebi, odlikovati ekscelenco gospoda prezidenta za izborni vodstvo družbe s posebno častnim, nenavadnim in zaradi tega posebno dragocenim

redne seje O. O. k izredni seji z edino točko: odlikovanje gospoda prezidenta. Po kratki a jedrnati utemeljitvi gospoda pl. Plessinga se je z odobravanjem in soglasno sklenilo, predlagati na 88. občnem zboru kmetijske družbe za gospoda načelnika odlikovanje z železno kolajno. Obenem se je podnačelnstvu poverila naloga, naj poskrbi v ta namen vse potrebno. V ožjem krogu

se je potem določilo vse podrobno glede dekorativne izvršitve tega odlikovanja; delo se je poverilo c. in k. dvornemu in komornemu graverju Jaunerju (imetnik tvrdke je Hans Schneider) na Dunaju. V zapisni seji O. O., ki jo je sklical podnačelnik Henrik vitez pl. Plessing na 13. dan decembra 1910 je predložil zastopnik imenovane tvrdke podroben načrt in skico tega odlikovanja, ki se je odobrila. Obenem se je določil napis za kolajno in njen rob kakor tudi druga dekorativna izvršitev. Izvršeno delo je v izborni izvršbi predložil graver Jauner po posebnem zastopniku 29. marca t. l.; 30. marca 1911, ko bi naj bilo predano, se je spretno skrilo v zborovalnici.

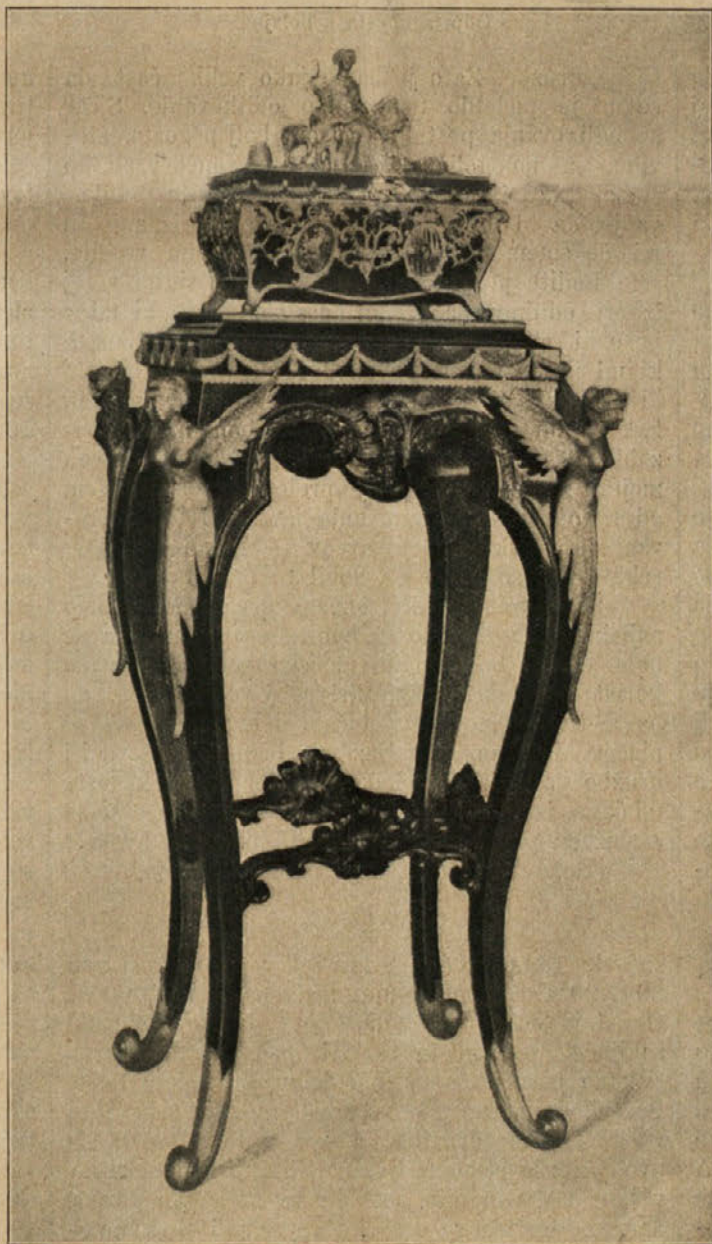
Pri zadnji točki dnevnega reda: Priznanja nagrad in odlikovanj za člane je poprosil podpredsednik Henrik vitez pl. Plessing njega ekscelenco gospoda načelnika, naj mu začasno prepusti predsedstvo in se za par trenutkov odstrani. Ko je ekscelenca gospod predsednik odšel, je oddal vitez pl. Plessing predsedstvo II. podpredsedniku Romanu Neuperju in nato utemeljeval potrebo in zaslugo, da se gospodu prezidentu za njegovo mnogostransko delovanje in železno vztrajnost v službi interesov kmetijske družbe podeli izredno odlikovanje. Zaradi tega je — povdarja pl. Plessing — O. O. v izredni zaupni seji 8. novembra 1910 sklenil predložiti na 88. občnem zboru 30. marca 1911 predlog, naj se ekscelenca gospod načelnik odlikuje z železno kolajno. Ta njegov predlog je bil sprejet z dolgotrajnim odobravanjem in soglasno.

Predsednik ekscelenca Edmund grof Attems pride zopet v dvorano in podpredsednik vitez pl. Plessing mu naznani sklep 88. občnega zbora s sledečim nagovorom:

„Ekscelenca! Visoko spoštovani gospod prezident! Kot I. podpredsednika c. k. štajerske kmetijske družbe me je doletela izredna čast, naznaniti Vaši ekscelenci, da je 88. občni zbor kmetijske družbe Vaši ekscelenci pravkar priznal soglasno odlikovanje z železno kolajno. (Burno ploskanje in odobravanje.)

Ta kolajna je najimenitnejše, od Njega cesarske Visokosti nadvojvode Ivana leta 1819 ustanovljeno odlikovanje, ki ga je doslej dobilo le 24 članov in od leta 1852 sploh nihče več.

Družba je hotela ravno s tem odlikovanjem počastiti na poseben način izredne zasluge Vaše ekscelence za štajersko kmetijsko družbo in štajersko kmetijstvo sploh.

Njega ekscelenci gospodu prezidentu podeljena železna kolajna s svojo dekorativno opremo.

odlikovanjem. Primerno preprostemu značaju njega ekscelence in njegovi veliki skromnosti, ki jo tako blagodejno kaže v vsakem svojem dejanju, je bil uverjen osrednji odbor, da je najboljši, če predloži na 88. občnem zboru prezidenta skupščini za odlikovanje z železno kolajno.

Podnačelnik Henrik vitez pl. Plessing je s posebnim pismom povabil člane O. O., naj se 8. novembra 1910 zberejo pol ure pred začetkom

Pri ustanovitvi tega odlikovanja je povdarjal ustanovnik, da je železo najdragocenejša in najplemenitejša štajerska kovina, ki daje poleg kmetijstva deželi največ dohodkov; iz železa se dela orožje za obrambo dežele, iz železa se kujejo plugi za ohranitev dežele. Danes pa hočem imenovati to izredno odlikovanje iz železa zvesto sliko vseh onih lastnosti, ki jih na Vaši ekscelenci tako posebno čislamo in cenimo, pred vsem železno zavest dolžnosti in vztrajnost, trdno in neomajno nepristranost in neumorno delavnost. Tem lastnostim se mora zahvaliti kmetijska družba za svoj vedno večji ugled in svojo vedno večjo razširjenost.

Izročam Vaši ekscelenci to kolajno s čuvstvom najgloblje hvaležnosti družbe in izrekam v njenem imenu željo, da bi Vaša ekscelenca bila še dolgo vrsto let na čelu naše kmetijske družbe, nji v čast, vsemu štajerskemu kmetijstvu pa v korist in prospeh. V to kličem našemu prezidentu trikrat „Živel“! (Trikratni, navdušeni „Hoch“ klici.)

Nato je odgovoril načelnik ekscelence grof Attems: „Vespoštovani gospod podnačelnik! Spoštovana gospoda! Izrekam Vam iskreno in odkritosrčno zahvalo za visoko odlikovanje, ki ste mi ga podelili, bodite prepričani, da niso samo besede, ampak da mi prihaja res iz srca, če rečem, da se čutim nevrednega tolikih dokazov priznanja in zaupanja. Saj sem si prav dobro svest, da ne morem vsega tega storiti za družbo, kar bi moral in kar se mi je sedaj iz besed gospoda podnačelnika pripoznalo kot zasluga.

Da se upam stati na čelu c. k. kmetijske družbe, to izhaja samo iz prepričanja, da sem pripravljen dati najboljše, kar vem in znam, za družbo in da ne presojam in ne storim ničesar, kar bi me oviralo, posvetiti svoje moči koristim kmetijske družbe.

Prezident kmetijske družbe ima nalogo, da si skoro ne moremo misliti bolj odgovorne; saj temelji na obdelovanju polja vsa gospodarska eksistenca celega ljudstva, saj morajo navsezadnje vsi stanovi dobivati iz zemlje hrano in kmetovavci morajo v potu svojega obraza iskati kruha zase in za vse druge.

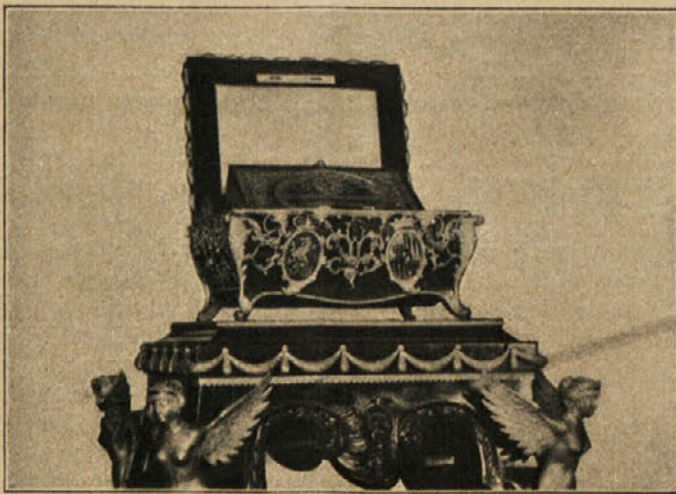
Stati temu razredu prebivavstva posebno blizu in oskrbovati zanj vse to, kar je potrebno nele za ohranitev njega samega, ampak tudi za pospeševanje splošne delavne moči in skupnega blagra, nele misliti na vse to, ampak tudi nadzorovati izvrševanje, vse to je pač, kakor sem omenil že prej, tako zelo odgovornosti polna naloga, da si težje ne moremo misliti.

Če lahko prezident kmetijske družbe to svojo nalogo samo le do polovice izpolni in če dobi za to od udov družbe ugodno priznanje, ga lahko doseže le tedaj, če ga obdajajo in mu pomagajo možje, ki so si svesti resnobe življenja in ki se trudijo v skupnem delu dati najboljše, kar vedo in znajo, za skupni blagor; srečna usoda mi je naklonila take moče od one dobe, odkar sem bil postavljen na čelo družbe, može, ki resno skrbijo za štajersko kmetijstvo in prebivavstvo in ki se trudijo, izvršiti vsa dela in resno rešiti vsa prasanja, ki streme za tem, kako bi se štajersko kmetijstvo povzdignilo in s tem zatrdilo in zagotovilo blagostanje štajerskega prebivavstva.

Štajerska kmetijska družba, ki se lahko ozira na skoro stoletno delovanje, si lahko reče, da se je v tej dobi več kot devetdeset let, odkar obstaja, zvesto držala načel, ki jih je določil njen nepozabni ustanovnik, nadvojvoda Ivan. In najsi so v teku let tudi divjali viharji po deželi, kmetijska družba se je po možnosti držala torišča, ki ji je bilo odkazano v delovanje in se je trudila skrbeti za koristi cele dežele; pri tem se je z isto nepristranostjo, zavestjo dolžnosti in enako skrbjo ozirala na sever in na jug, da bi ga varovala in pospeševala.

Nadvojvoda Ivan je skušal z najrazličnejšimi sredstvi povzdigniti zanimanje za delovanje kmetijske družbe; sam je potoval po deželi, da bi agitiral z besedo, prirejal je razstave, da bi podžgal člane, je uvedel nagrade in odlikovanja in tako je tudi njegovo delo, da se je iz štajerskega železa vlila železna kolajna, ki bi se naj zaslužnim članom družbe podelila za odlikovanje.

Čuli smo, da se je te prve, od ustanovnika uvedene kolajne razdelilo le malo med člane kme-

Odrpta kaseta s kolajno.

tijske družbe. Zato je zame jako velika čast, da se mi je podelilo to izredno odlikovanje. Sicer so odlikovanja postala s časom bolj pogosta, številna in mnogolična. Vi pa ste zopet vzeli to staro, prvo in torej pač najimenitnejše odlikovanje, da bi mi z njim izrekli svoje priznanje in mi, če smem tako reči, naredili z njim veselje.

Bodite prepričani, gospoda, da vidim v tej izberi odlikovanja zame posebno čast, ki mi v posebnosti meri kaže vašo naklonjenost, da besed, ki mi jih je govoril gospod I. podpredsednik in ki ste jih Vi s tolikim odobravanjem sprejeli, kakor tudi današnjega dneva ne bom nikdar pozabil, da mi bo eden najlepših spominov vsega mojega življenja, ker mi je prelepa zavest, da sem od tako velikega zborovanja izvrstnih in spoštovanih štajerskih kmetovavcev — kakor se mi je reklo, celo soglasno — dobil to priznanje.

Še enkrat vzemite, spoštovana gospoda, moje najiskrenejše zahvalo in bodite prepričani, da se bom, dokler bo v mojih močeh, trudil delovati v korist štajerskega kmetijstva. Uverjen sem, da boste tudi v mojem bodočem delu videli, da se nisem spremenil, in jaz se bom trudil voditi družbo na ta način, kakor doslej in za kar ste mi danes izrekli tako lepo, a od mene ne popolnoma zaslužno priznanje. Še enkrat, prisrčna hvala!

(Dolgotrajno ploskanje in odobravanje.)

* * *

88. občni zbor kmetijske družbe.

Občni zbor, ki se je vršil 29. in 30. marca 1911 v staroslavni deželni zbornici, je bil jako številno obiskan. Od 128 priznanih podružnic jih je 116 prijavilo 303 odposlance, kar je jasen dokaz za zanimanje, s katerim so podružnice pričakovale občni zbor in njega obravnave. A tudi sorodne družbe in tuje korporacije so prijavile veliko število odposlancev, tako da je bila zborovalnica polna do zadnjega kotička.

Dnevni red je bil jako bogat in je imel veliko stvarino, ki jo je bilo treba obravnati. Iz predloženega računskega zaključka so lahko gospodje odposlanci podružnic posneli, da je tekoči račun izkazoval proti proračunu iz leta 1910 znaten prebitok in da so se družbine obrest, ki se porabijo za podporo raznih kulturnih namenov, zopet povečale in celo v izdatni meri. Razširjenost družbinih akcij se jasno kaže v računskem zaključku kakor tudi v proračunu. Dočim je v letu 1902 znašal računski zaključek pri potrebah

znesek 162.000 K, je zrastel v letu 1910 nad 800.000 K. Skupni promet znaša nad 1.724.000 K. Osrednji odbor je tudi letos, da se računski zaključek pojasni in razloži, podal jako obširno tiskano poročilo o svojem delovanju v letu 1910. Poročilo obsega 234 strani in daje natančen vpogled v vse družbine akcije v letu 1910. Za uvod prinaša pregled najvažnejših agrarnih dogodkov v letu 1910 in njih posledice za štajersko gospodarstvo. Za tem se govori o agrarni postavitvi, o pridelkih in žetvi v letu 1910, o poslovanju osrednjega odbora in njegovih strokovnih odsekov, o številu in gibanju in delovanju podružnic. Da se je bogata in raznovrstna stvarina, s katero se je moral osrednji odbor pečati, rešila, je bilo v teku leta 1910 potrebnih 35 sej osrednjega odbora in njegovih strokovnih odsekov. Število podružnic je v letu 1910 poskočilo od 122 na 132. — Od stvari, ki so na dnevnem redu občnega zbora, treba pred vsem omeniti predloge osrednjega odbora in podružnic. Dasi je osrednji odbor že

Na prvi strani naslikano odlikovanje je, kakor smo že omenili, izvršeno od tvrdke Heinrich Jauner, c. in k. dvorni in komorni graver na Dunaju I., Augustinerstraße. Kaseta je narejena iz palisandrovega lesa in obložena z broncom, ki je pozlačen. V nji leži na zelenem baršuru železna kolajna c. k. kmetijske družbe na Štajerskem. Kaseta nosi miza istega sloga, narejena iz palisandrovega lesa in pozlačenega bronca.

Železna kolajna, ki je točen posnetek od nadvojvode Ivana ustanovljene, je jajčaste oblike in ima uho z obročkom, meri 168 × 110 mm in kaže na prvi strani glavo cesarja Franca I., obdano od venca iz hrastovega listja, ki seže tudi ob robu; ob straneh venca okoli portreta stoji črki „F. I.“ in pod njima besedilo: „Landwirtschaftsgesellschaft in der Steyermark“. Na drugi strani gre ob enem robu palmova veja, ob drugem trsova rozga, ki sta s kmetijskim orodjem, sadjem in snopom spojeni v enoten okvir. Besedilo slove: „Die dankbare Steyermark dem landwirtschaftlichen Verdienste Excellenz Edmund Graf Attems“ (Hvaležna Štajerska kmetijskim zaslugam ekscelence Edmunda grofa Attemsa). Medalja ima štiri posamezne, ločene ogle, na vsakem pa je iz bršljana venec in v njem, po oglih razdeljeno besedilo: „Aufopferndes — Streben — zum Wohl — der Gesellschaft“ (Požrtvovalno delo v prospeh družbe).

Kolajna leži s svojimi štirimi ogli na temnozelenem baršuru, ki se da s podstavkom vred vzeti iz kasete. Ta palisandrova kaseta je jako bogato in lepo okrašena s pozlačenim broncom in ima na notranji strani pozlačeno tablico, na kateri stoji napisano, da je 88. občni zbor štajerske kmetijske družbe podelil to odlikovanje visoko spoštovanemu in zaslužnemu načelniku družbe Edmundu grofu Attemsu 30. marca 1911.

Nad kaseto se dviga v plastiki podoba kmetijstva; na sprednji strani je bogato ornamentiran in obdan s festoni, v ognju emajliran, grb štajerske z vojvodskim klobukom in grbom njega ekscelence grofa Attemsa s krono državnih grofov; vzadi je pripojen enako bogato ornamentiran pečat družbe. Kaseta meri 27 1/2 : 38 : 40 cm.

Miza, na kateri stoji kaseta, je tudi iz palisandra in z njo enakega sloga; bogato je razčlenjena s pozlačenimi brončevimi palicami in festoni ter sloni na štirih krilatih karijtidah; mizine noge so zvezane z rezljanimi okraski in se končujejo s pozlačenim broncom. Miza meri 100 : 50 : 60 cm.

* * *

Iz že prej navedenega nagovora prvega podpredsednika, ki je ganil celo osivele može globoko, in navdušenega odobravanja, s katerim se je predlog O. O. od občnega zbora soglasno sprejel, je prezident ekscelence Edmund grof Attems pač lahko videl, kako globoko ga spoštujejo in kako visoko ga cenijo vsi kmetijski krogi zaradi njegovega neumornega delovanja. Z zadovoljstvom in veseljem pa so lahko tudi zborovavci posneli iz nagovora, s katerim je prezident, ekscelence Edmund grof Attems, sprejel podeljeno odlikovanje, kako ozko zvezanega se čuti prezident z vsem štajerskim kmetijstvom in da lahko družba še zanaprej računa in se zanaša na njegovo smotreno vodstvo.

sam predloge posameznih podružnic, ki so si bili sorodni po vsebini, strnil in onih, ki so se po njegovem mnenju lahko rešili kar v osrednjem odboru samem, sploh ni postavil na dnevni red občnega zbora, da se prihrani čas, vendar je za občni zbor ostalo še vedno 59 predlogov, torej trije manj ko v letu 1910. Po sorodni stvarini so sestavljeni v posamezna poglavja (17); v naslednjem jih hočemo na kratko označiti.

Da gre stvar pri zborovanju hitreje, so se v smislu sklepa v letu 1910 vsi oni predlogi, ki so bili sprejemljivi brez debate, kar v začetku posvetovanja obravnavali en bloc in brez debate sprejeli. Dasi je bilo s tem delo precej olajšano, vendar se je pokazalo, da se o vseh ostalih zaradi pomanjkanja časa ni moglo govoriti. Zato se je na koncu še precejšnje število predlogov oddalo osrednjemu odboru, da jih sam reši.

Med predlogi, ki so navedeni v poglavju „družbine stvari“, sta posebno dva znamenita. Eden izmed teh predlogov, predložen od osrednjega odbora, priporoča občenemu zboru, naj

sprejme razširjatev družbinega poslovanja s tem, da pritegne družba v krog svojih akcij tudi socialno zavarovanje kmetovavcev, da torej začne ono narodnogospodarsko delovanje, ki se na Francoskem že dolgo in z velikim uspehom vrši. V ta namen je dobil osrednji odbor od občnega zbora pooblastilo, da sme z nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico za življenje in rente skleniti pogodbo, vsled katere bo ta zavarovalnica osnovala pri kmetijski družbi podružnico, ki jo bo vzdrževala z lastnimi sredstvi. Ob enem je dobil osrednji odbor oblast, da sme, če bo treba, primerno spremeniti družbina pravila. To bo vsekakor zelo ugodno, posebno če pomislimo, da so stroški za nameravano državno socialno zavarovanje sedaj proračunani na 500 milijonov (prej 400) in da bo za to zavarovanje potrebno nad 15.000 uradnikov, ki bodo s svojo plačo porabili 20 %, torej celih 100 milijonov te svote na leto in da se ravno zaradi tega državno socialno zavarovanje ne bo uvedlo tako kmalu. Ker pridobitni sloji Avstrije ne bodo mogli dati teh ogromnih svot, pač lahko razumemo, kako zelo važna je za vse štajersko kmetijstvo ta nova akcija kmetijske družbe. Če se bodo podružnice s primernim umevanjem oprijele praktične udeležitve tega sklepa, pač ni prav nobenega dvoma, da se bo dalo kmetskemu stanu poskrbeti ceno in ugodno starostno zavarovanje. Druga, postranska ugodnost bo za kmetijstvo v tem, da se bo iz družbinah provizij zbiral zaklad za rente pridnim in poštenim poslom članov podružnic. Ta velevažni, etičnega in socialnega duha polni sklep občnega zbora bo na vsak način zbudil pozornost širših slojev javnosti.

Drugi, od podružnice v Št. Ilju stavljeni in nam že znani predlog dela na to, da bi družbino glasil postal tednik. Vidi se, da je navada, ki jo je uvedel ustanovnik družbe in ki je trajala do 70ih let, še vedno nepozabljena in da se skuša uvesti na novo. Ker pa se odstavek predloga zaradi zvišanja članarine na občnem zboru ni sprejel, pač osrednjemu odboru ne bo mogoče izvršiti ta lepi sklep občnega zbora.

Posebno pozornost zasluži poglavje o pouku, ki ima 7 splošnih in bolj podrobnih predlogov. Eden izmed teh predlogov meri na preustroj deželnega in logarskega pouka, ki bi se naj izvršil s tem, da bi oni absolventi, ki so prišli z meščansko šolo v nižjo strokovno šolo, lahko redoma prišli na visoko šolo za poljedelstvo. Ta predlog ima prav poseben pomen. Nič manj važen je predlog podružnice v Judenburgu, naj se ustvari poseben zaklad za potovanja, iz katerega bodo lahko kmetovavci dobili vsakoletne podpore za poučna potovanja. Veliko število spodnještajerskih podružnic je poslalo prošnje, naj se učni načrt na kmetijski šoli v Št. Juriju ob južni železnici razširi. Tudi je treba omeniti sklep glede uvedbe potovalnih gospodinjskih tečajev.

Predlogi glede pospeševanja živinoreje govore o načinu, kako bi se naj ustavilo vedno manjše število živine, nadalje o izdaji vzornih stavbenih načrtov za svinjske in goveje hleve in o potrebnosti dajanja višjih prispevkov za živinorejo.

Poglavje IV, „živinozdravska prašanja“, obsega predloge glede uredbe pristojbin za ogledovanje pri odpravljanju velike in male živine v vagone, nadalje želje po olajšavi določb in izvrševanja postave o živinskih kugah, odredbe proti kugi na parkljih in gobcih in nalezljivem kataru splošnil in nadalje za prosto prodajo najnavadnejših in najbolj razširjenih zdravil.

Posebno pomemben je predlog podružnice v Št. Ilju v Slov. gor., ki želi bolj preproste stavbene predpise za ravno deželo. Novi stavbenoobratni predpisi so za ravno deželo velika težkoča in zelo podražujejo kmetijsko obratovanje, tako da je treba nujno želeči, da se primerno spremenijo. Če se držimo današnjih določb, se bodo zavlačevala ravno najpotrebnejša dela na ravni deželi, kakor so poprave in adaptacije in to je vendar treba preprečiti.

V poglavju „narodnogospodarska in postavodajna prašanja“ se je na dnevni red dalo 11 predlogov, ki so vsi vseskozi zelo važni. Med drugim se zahteva, naj se varujejo gospodarski interesi posestnikov pri razširjavi določb o razlastitvi zemlje, naj se prisilne delavnice reformirajo in kaznjenci rabijo samo za kmetijska dela, naj se postava o dachu na žganje spremeni na ta način, da se dovoli več brezdavčnega žganja ali pa da se množina, ki se je že dovolila za žganje, pa se zaradi pomanjkanja

sadja ni mogla žgati, prenese na druga leta, ko je mnogo sadja. Mnogi predlogi so se pečali s končno realizacijo agrarnih postav, sklenjenih od deželnega zbora v letu 1908. V nekaterih predlogih se izraža želja po uvedbi postave o ohranitvi kmetijske kulture. V daljšem predlogu podružnice Mestinje—Sv. Peter na Medvedovem selu se osrednji odbor poziva, naj stori potrebne korake proti pogubnemu alkoholizmu in poskrbi, da se koncesije za žganjetoče ne bodo več dajale v takem številu. Prašanje, ki je važno za celo Štajersko, je načela podružnica za graško okolico, ko je zahtevala, naj se sejem za klavno živino loči od sejma za rabno živino, kar bi morala graška mestna občina v lastnem interesu že davno sama izvršiti.

Važen je tudi predlog podružnice v Oberzeiringu, naj bo merjenje zemljišč bolj ceno in predlog podružnic v Mariboru in v Št. Ilju v Slov. gor. glede spremembe užitninske postave.

V odstavku „carinska in trgovinsko-politična prašanja“ sta posebno važna dva predloga, ker se v njima jasno kaže čuvstvo solidarnosti (celokupnosti) vseh štajerskih kmetovavcev. V enem teh predlogov se izreka centrali za varstvo kmetijskih in logarskih koristi zaupnica za njeno delovanje, v dodatnem predlogu pa se pozivajo vsi štajerski kmetovavci, naj se drže načel, ki so jih avstrijski agrarci postavili v 80ih letih preteklega stoletja in ki so jim pomogla do dosedanjih moralčnih in gmotnih uspehov. Nadaljnji predlog skuša doseči prepoved uvoza argentinskega mesa, kar se je že večkrat povdarjalo na poprejšnjih občnih zborih in agrarnih zborovanjih. Vsled predloga podružnice v Stražu je imel odposlanec podružnice v Brucku zopet priliko v daljšem govoru (ki so ga nekateri udeleženci nekoliko neprijazno sprejeli) obrazložiti svoje nazore in načrte o določbi cen za žito in živino.

Na polju vinarstva so se sprejeli predlogi glede dajanja posojil, podaljšanja roka za taka posojila in posredovanja visokega deželnega odbora pri nakupu bakrene galice.

Glede melioracijstva so se izrazile želje, naj se zvišajo subvencije za osuševanje travnikov, naj se prirejajo tečaji za drenažo in zboljšavo travnikov in naj se izvede regulacija Murice.

Posebno važni so predlogi, ki se pečajo s posameznimi načini zavarovanja. Tukaj je treba posebe omeniti predlog, ki so ga predložile mnoge podružnice in ki zahteva olajšave predpisa c. k. namestnje z dne 6. januarja 1908 glede varnostnih naprav na kmetijskih in poljedelskih strojih, da se preprečijo razne nezgode in nesreče. Izkušnja je pokazala, da v mnogih slučajih sploh ni mogoče izpolniti vseh določb teh predpisov, ker posebno pri strojih starejših sistemov ni mogoče adaptirati teh varnostnih naprav, pri nekaterih strojih pa, ki že imajo te varnostne naprave, ovirajo baš te naprave stroj v teku in delu. Mnogo podružnic zahteva, naj se kmalu uvede splošna oskrba za starost. Te podružnice najbrže niso vedele, kako velikanske žrtve bodo morali prinašati ravno kmetijski sloji za to nameravano zavarovanje. V drugih predlogih se zopet zahteva uvedba deželnega zavarovanja zoper nezgode, nadalje, naj prevzame zavarovanje proti ognju dežela ali država in naj se za vinorejske kraje uvede obligatorično zavarovanje proti toči.

V lovskih stvareh želi podružnica v Marijinem Celju v vsaki podružnici ustanovitev posebnih nadzorovalnih odborov za povrnitev škode, ki jo je naredila divjačina. V poglavju o davčnih stvareh se želi skorajšnja revizija davkov; v poglavju o delavskih prašanjih se zahteva primerno varstvo izseljevanja v Ameriko, ki ga pospešujejo razne agenture in se želi, naj se naše kmetijstvo obvaruje pred izseljevanjem in ohrani domači zemlji. Za pospeševanje arovizije se želi skorajšnja ustanovitev tržnice za kmetijske pridelke v Gradcu in odprava mestnega dacha na užitnine.

Sol, o kateri se je govorilo doslej še na vsakem občnem zboru v zadnjih letih, je tudi med letošnjimi predlogi zastopana; želi se cenejša oddaja soli pri skupni nabavi po podružnicah, in želi se brezplačna oddaja odpadkov pri kopanju in varenju soli. Pri prometnih prašanjih se zahteva razširitev števila cest in zidanje železnic (od Borovnika čez Sv. Ano v Radgono). Na koncu je v vojaških rečeh zastopan

še en predlog, ki zahteva, naj bodo orožne vaje samo trinajstdnevne.

Kakor se vidi iz tega površnega pregleda vsebine predlogov in sprejetih sklepov, je imel občni zbor izredno mnogo dela, še več dela in časa pa bo treba za to, da se bo storilo vse ono, kar zahtevajo in želijo ti predlogi, vsaj v neki meri. Osrednji odbor bo tej stvari posvetil vso potrebno pozornost in skrb.

Omeniti moramo še tudi nove volitve načelstva in osrednjega odbora.

Dosedanje načelstvo, ki je sestavljeno iz prezidenta ekselence Edmunda grofa Attemsa, I. podnačelnika Henrika viteza pl. Plessinga in II. podnačelnika Romana Neuperja, se je izvolilo na novo. V listi dosedanjih članov O. O. se posebno pogreša s splošnim obžalovanjem gospod Rudolf pl. Dehne, ki ga je dolgotrajna bolezen prisilila izjaviti, da članstva v osrednjem odboru za sedaj ne more zopet sprejeti. Velika nevhvaležnost štajerskega kmetijstva bi bila, če bi se zopet ne spomnili velikih zaslug, ki si jih je stekel gospod Dehne za koristi kmetijstva s svojim delovanjem, ki je pokazalo tako lep uspeh in lepe sadove. S posebno hvaležnostjo se spominjamo tega njegovega sodelovanja in želimo, da bi kmalu zopet dobil vse svoje fizične moči, da bi jih lahko zopet rabil v vrstah osrednjega odbora, kjer bo z velikim veseljem pozdravljen in sprejet.

Tudi član osrednjega odbora Ferdinand Roš v Hrastniku se ni več potezal za svoj mandat, Fridrik Karl pl. Rokitsky pa se je preselil na Dunaj kot strokovni poročavec c. k. poljedelskega ministrstva in se ni mogel zopet potezati za mandat. Od ostalih članov O. O. so se vsi zopet izvolili in sicer:

a) iz plenuma:

Andrej Burger-Proleb, Adolf Czeike-Kalsdorf, Kurt Edgar vitez pl. Ecker-Eckhofen-Grambach, Jožef Huber-Oberhaus, Jožef Kappel-Knüttelfeld, Rihard Klammer-Ebensfeld, Dr. Erik Klusemann-Teichhof, Jožef Lenko-Št. Peter, dr. Karl Leuschner-Brežice, Janez Reitter-Radgona, Gašpar Riemelmoser-Ardning, Jožef Sutter-Fürstenfeld;

b) iz kurij in sicer:

iz Gornje Štajerske ekselence dr. J. grof Meran-Gradec, Leo Zedlacher-Mariahof, Karl Zettler-Donnersbach;

iz Srednje Štajerske Jožef Edelsbrunner-Seggau, Franc Stocker-Übersbach;

iz Spodnje Štajerske Franc Robič-Gradec, Jožef Mursa-Krapje.

Na novo so se izvolili naslednji gospodje:

v plenumu: P. Bernard Hamon-Vorau, Janez Gerlitz-Hartberg, Ignacij Hirsch-Mürz-zuschlag;

iz kurij in sicer: iz Srednje Štajerske Rudiger Seutter von und zum Lötzen-Trautenberg, pošta Luče in iz Spodnje Štajerske Franc Thaller, posestnik v Št. Ilju v Slov. gor.

Na dnevnem redu je bila še ena omembe vredna stvar, to je odlikovanja družbinah članov od 88. občnega zbora.

Pri tem treba v prvi vrsti omeniti odlikovanje družbinega načelnika ekselence Edmunda grofa Attemsa z železno kolajno, uvedeno od ustanovnika družbe, nadvojvode Ivana. O tem posebnem odlikovanju pa se je govorilo že na uvodnem mestu in zato navedemo tukaj le odlikovanja ostalih članov.

Dobili pa so:

a) srebrno kolajno:

na predlog osrednjega odbora gospod Avgust Faleschini, župan v Brežicah, na predlog podružnice v Afenzu gospod Janez Kammerhofer, posestnik v Turnavu, na predlog podružnice v Arvežu gospod Albert Oitzinger, Št. Janž im Saggautale, na predlog podružnice v Irdningu gospod Janez Resl, okrajni načelnik v Irdningu, na predlog podružnice Leoben gospod Richard Augustin v Follinggrabnu, na predlog podružnice v Gornji Radgoni gospod Vincenc Steinbrenner, graščinski upravnik v Negovi;

b) bronasto kolajno:

na predlog podružnice Lonč gospodje Hans Arndt, vinarski inštruktor v Lonču, Karl Hubmann, občinski tajnik v Lonču, Jurij Masser, posestnik v Gressenbergu pri Schwanbergu, Henrik Michlitsch v Garanasu; na predlog podružnice v Št. Ilju gospod Vincenc Wreßner, vinarski inštruktor v Št. Ilju; na predlog podružnice Feldbach gospod Leopold Kern, po-

sestnik v Weißenbachu; na predlog podružnice v Ormožu gospoda Simon Kandrič, posestnik v Ormožu in Anton Porekar, nadučitelj na Humu; na predlog podružnice v Ilzu gospoda Jožef Kogler, kmet v Obgrunu in Franc Zach, posestnik v Ilzu; na predlog podružnice v Judenburgu gospod Ignacij Ritzinger, posestnik v Wöllu; na predlog podružnice v Lipnici gospod Jakob Bullmann, posestnik v Ernovžu; na predlog podružnice v Leobnu gospod Jakob Lassar, poštar v Niklasdorfu; na predlog podružnice v Lučah gospod Franc Čepe, krčmar na Pesniškem bregu; na predlog podružnice v Marjinem Celju gospod Robert Schweiger, posestnik v Halltalu; na predlog podružnice v Trofaiach gospoda Ignacij Hofer, gostilničar v Trofaiach in Florijan Salfellner, posestnik v Windischbühl pri Trofaiach; na predlog podružnice v Slovenjem Gradcu gospod Franc Vrečko, nadučitelj v Slovenjem Gradcu;

c) Častno diploma:

na predlog podružnice v Aflenzu gospod Simon Buchmayer v Fölzu; na predlog podružnice Anger gospoda Janez Luschtitzki, posestnik v Angeru in Valentin Wiener, posestnik v Viertelfeistriz; na predlog podružnice v Hartbergu gospod Patricij Hofer, posestnik v Grafenbergu; na predlog podružnice v Kumbergu gospod Peter Sorger, po domače Lehr, posestnik v Albersdorfu; na predlog podružnice pri Sv. Marjeti pri Moškanjih gospoda Franc Korpar, posestnik v Forminu in Ivan Murkovič, posestnik v Mali vasi; na predlog podružnice v Gornji Radgoni gospod Alojz Kreft, posestnik v Očeslavcih in na predlog podružnice v Slovenjem Gradcu gospod Blaž Tovšak, posestnik v Št. Ilju v Slov. gor.

Po stari navadi se je tudi tokrat zbralo večje število članov osrednjega odbora v hotelu „Erzherzog Johann“ pri skupnem obedu, ki sta se ga udeležila tudi ekselencia deželni glavar gospod grof Clary in deželnega odbora prisednik Franc grof Attems, kakor tudi večje število povabljenih odposlancev tujih korporacij in strokovnih organov dežele. Dežela in prisednik deželnega odbora gospod Franc grof Attems sta dala tokrat iz svojih kleti izbornu kapljico. Zdravice so govorili gospodje: ekselencia gospod namestnik, prisednik deželnega odbora Franc grof Attems, odposlanec Girstmayer iz Maribora, član O. O. Dr. Klusemann in drugi gospodje. Tako je banket potekel zelo animirano in bil vsem udeležencem zaslužen oddih po mnogem in napornem delu.

Glavni tajnik Juvan.

O sajenju in rentabiliteti sladkorne pese s posebnim ozirom na Spodnje Štajersko.

(Napisal dr. Julij Olschowy, honorarni docent na c. k. visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju in konzulent v c. k. poljedelskem ministristvu.)

(Dalje.)

Pasme sladkorne pese in njih izbira: Pod imenom pasma razumemo po Fruhwirthu „nad varieteto stoječi krog oblik“, čegar individui zanesljivo podružujejo in se od kakega drugega kroga oblik razlikujejo po eni ali večih lastnostih. V praktični reji pese po pravimo pasma ali vrsta (sorta) tudi varietetam ali posameznim vzrejam. Med današnjimi zelo številnimi sortami sladkorne pese razlikujemo tri smeri, v katerih se giblje vzreja sort: na pridelek, na sladkor in takozvana srednja smer. Če redimo na pridelek, hočemo doseči vrste, ki so pozno zrele, imajo srednje veliko množino sladkorja a zelo velik pridelek. Razmerje med polarizacijo in množino pridelka je tako, da lahko dobimo najvišjo brutto množino sladkorja na ploskovni enoti. Če pa redimo na sladkor, gojimo vrste, ki so zgodaj zrele in imajo mnogo sladkorja. Pridelek je sicer manjši, vendar ne premajhen. Srednja smer pa skuša spojiti oboje, množino pridelka in vsebino sladkorja. Tudi je ta vrsta zrele pozneje ko druga in prej ko prva, tako da leži tudi v tej stvari v sredi med obema.

Izbera vrst, ki se naj sadijo v kakem določenem kraju, je kljub mnogobrojnim, doslej v tuzemstvu in inozemstvu narejenim poskusom sajenja še vedno zelo težavna. Podatki teh poskusov so z ene strani preveč enostranski, a tudi ne dovoljni za pravično in uspešno primerjanje

raznih vrst. Zato je vsakdo, ki hoče saditi sladkorno peso, navezan na to, da z bolj ali manj obširnimi poskusi sam dožene, katera vrsta je za njegovo zemljo in lego najbolj primerna. Splošno se lahko reče, da bo za kak določeni kraj od raznih po drugih krajih sajenih vrst najbolj primerna tista, ki se krajevnim vplivom najbolj upira, torej tista, ki se najtežje prilagodi krajevnim razmeram. Kakor kažejo pogosti poskusi sajenja sladkorne pese v Nemčiji od leta 1904 naprej, bo pri intenzivnem pridelovanju sladkorne pese najboljše, če nasadimo eno tretjino zgodnje, ostali dve tretjini pa pozno zrele sladkorne pese.

Tam, kjer dobijo pesorejci potrebno seme od tovarov, jim ni treba iskati najboljše in najprimernejše vrste. Na Spodnjem Štajerskem pa pesarji niso dobili te obljube in iz tega izhaja za njih nujna potreba, da morajo najprej delati obsežne poskuse s pridelovanjem sort. In stroški za te poskuse se bodo vsekakor morali vpoštovati v računu, jeli primerno in splačljivo, pridelovati na Južnem Štajerskem sladkorno peso.

Lastnosti sladkorne pese. Vrednost sladkorne pese za uporabo se je prej vedno določala edino po morfoloških znakih. Danes pa se oziramo pri določanju te vrednosti ne le na morfološko zvezo pojavov pri rasti in razvoju, ampak tudi na fiziološke učinke funkcijonelne korelacije. Kakor so pokazala številna raziskovanja, mora dobra in porabna sladkorna pesa imeti sledeče lastnosti: kolikor mogoče nežno, gosto in številno ščavje; peclje kratke, nežne in nagnjene 45°; pri ščavju morajo biti rebresa, posebno stranska, nežna; listne razpore morajo biti kolikor mogoče široke in valovite. Po Westermeierju je najugodnejši čas za oceno ščavja proti koncu avgusta. Korenina naj bo vitka, a vendar polna, to je ne preščeknjena ali ploska in ne težka nad $\frac{3}{4}$ do 1 kg. Razmerje premerov prereza mora biti po Briemu 1:1:17. Obe stranski koreninski brazdi, iz katerih poganjajo stranske korenine, morata biti od zgoraj navzdol špiralasto zaviti. Glava korenine (*epikotyl*) mora biti majhna, kvišku nekoliko zožena, ploska in ne sme imeti več ko en krog listov. Vrat korenine (*hypokotyl*) je brez listov, pogankov ali stranskih korenin. Po Krausu mora glava imeti 4-10% celotne teže, vrat 5-10%, korenina pa 90-99% celotne teže. Pri vrstah, ki imajo zelo mnogo sladkorja, je po Blonskem dolžina korenine do širine v razmerju 2:6:1, če upoštevamo samo razdaljo med nastavkom ščavja in 1.5 cm širokim koncem korenine. Pesa, ki ima zelo mnogo sladkorja, se odlikuje po trdnosti vlaken, cevnatosti in velikih kosih floema.

K takoimenovanim notranjim lastnostim sladkorne pese spada vsebina sladkorja, ki pa ni odvisna samo od relativne višine reje, ampak tudi od krajevnih razmer. Sladkor v korenini ni razdeljen enakomerno. Kakor so pokazala najnovejša raziskovanja Schubarta, tvorijo cone, ki imajo enake množine sladkorja, stožčeve plašče, potisnjene eden v drugega. Ti plašči so v gornjem delu pese obrnjeni z vrhom navzdol, v spodnjem pa navzgor.

Poleg vsebine ali množine sladkorja pa igrajo s pesarskega in tehniškega stališča važno ulogo še druge, v pesi se nahajajoče organske in neorganske sestavine, ker vplivajo na dobitnost in izrabljivost sladkorja. Stremljenja novejših pesarjev so šla za tem, da bi se dobilo kolikor mogoče mnogo sladkorja in malo nesladkornatih sestavin in res se je v najboljših rejah dosegla zelo velika množina sladkorja (18% in še več), vsebina nesladkornih snovi pa znižala do 2%, kar se že skoro več ne da znižati. Nesladkorne snovi je v sladkorni pesi, kakor kažejo raziskovanja Urbana, najmanj v koncu korenine in proti vrhu vedno več. Če pa se oziramo na posamezne sestavine teh nesladkornih snovi (kalijev oksid in fosforjeva kislina), potem moramo reči, da so te v pesi ravno narobe razdeljene.

Množina sladkorja v pesi je s težo korenine v obratnem razmerju, to se pravi, velika vsebina sladkorja in velika množina pridelka sta dve stvari, ki se data samo do neke meje spojiti. Čim bolj težka je pesa, tem manj je sladkorja, tem manj čist je pesin sok in seveda je vsled tega tudi pesa tem manj vredna in porabna za izdelovanje sladkorja. Tudi specifična teža in množina suhe pesine substance postane manjša. Razen tega je množina sladkorja tudi v pravem razmerju s trpežnostjo in anatično sestavo sladkorne pese. Kakor je pokazal pl. Proskowetz, se da že iz absolutne množine sladkorja, kolikor

ga je imela pesa v juliju, sklepati, koliko ga bo imela zrela.

Podnebje in vreme. Z ozirom na to, da se sladkorna pesa prideluje pod različnim podnebjem in daje povsod ugodne, ali vsaj zadovoljive pridelke, ni mogoče govoriti o podnebjih, ki bi bilo posebe ugodno za peso. Mnogo bolj važne ko podnebje so vremenske razmere. Pesa potrebuje luč, toploto in mokroto in ti činitelji morajo biti nele vsi na razpolago v dovoljni meri, ampak tudi v pravem razmerju. Brez oziroma važnost, ki jo imajo posamezni vremenski činitelji za repo med njeno rastjo, hočemo v naslednjem opisati vreme, kakoršno mora biti v različnih dobah razvoja pese, kakor tudi v različnih vegetacijskih mesecih. V prvi dobi, ko se pesa izcimi in dobi prvo ščavje, potrebuje toploto in zmerno mokroto, da hitreje cimi in se lepše razvija in da se vse obdelovanje lahko hitreje izvrši. Druga perijoda, ki jo označuje razvoj ščavja in rast korenine na debelost, mora imeti zmerno mokro in zelo toplo vreme, ker so pokazale izkušnje, da daje pesa le v takih razmerah zdrav in velik pridelek. V tretji in zadnji dobi, ko pesa zori, mora imeti v začetku mnogo dežja in veliko vročino, proti koncu pa suho vreme, solne dneve in hladne noči. Po posameznih vegetacijskih mesecih mora biti vreme sledeče: aprila razmeroma suho; maja toplo in mokro, junija toplo in bolj suho ko mokro; julija toplo in mokro; avgusta toplo, brez oblakov z redkim, a izdatnim dežjem; septembra suho. V praksi seveda ni vedno tako lepo razdeljeno vreme, kakor bi si pesar želel, a od tega je odvisna kakovost in množina pridelka. Najbolj neugodno je, če mora pesa kaliti v sami suši, če je maj premoker in mrzel, če je v poletju (junija in julija) prevelika vročina in suša ali preveč dežja in malo toplote in nazadnje, če je jesen premokra. Tudi moramo omeniti, da je za razvoj pese potrebno nele ugodno vreme, ampak tudi dovoljna množina zimske mokrote v prsti. Na to je treba pri spomladnem obdelovanju zemlje za peso posebno paziti.

Zemlja. Kakor ne moremo za peso določiti posebnega podnebja, ki bi bilo kakor nalašč zanjo, tako tudi ne posebne zemlje. Danes se prideluje pesa na najrazličnejši zemlji, od težke ilovice po lahkega, bornega peska — in uspeva, če so le vremenske razmere ugodne in se zemlja strokovnjaško obdeluje in gnoji. Samo na čisto lahkem svižu in kamenju pesa ne uspeva. Danes se ne prašamo več, ali je zemlja primerna za pridelovanje pese, ampak ali se da za to narediti primerna. Za peso primerna pa se lahko naredi kmalu katera zemlja in ravno ta možnost je največ pripomogla, da se je izdelovanje pesinega sladkorja tako zelo povzdignilo.

Pesa zahteva od zemlje marsikaj v fizikalnem, kemijskem in biološkem oziru. Pesa potrebuje globoko, rahlo prst, ki ji daje dovolj opore, obenem pa tudi dovolj zraka, toplote in moče. Pesa zahteva od zemlje dovolj rudninskih redilnih snovi, ki morajo biti zanjo že lahko sprejemljive. Tudi morajo biti v zemlji razne bakterije, katerih delovanje je za življenje rastlin neizogibno potrebno. Pesa je globoko rastoča rastlina, saj pošilja fine konce svoje srčne korenine 1 do 1½ m globoko v zemljo. Zato potrebuje zemljo, v kateri ji je to mogoče. Razen globoka pa mora biti zemlja tudi polna redilnih snovi, posebno apna in laporja, ne sme pa imeti preveč ilovice ali stoječe mokrote. Če ima zemlja mnogo železa, ali ilovice ali ilovnatega laporja, ne bo pesa na nji uspevala.

Če se ozremo na vse kmetijsko obdelane vrste zemlje, ki so porabne za peso, lahko rečemo, da je za pridelovanje pese jako ugodna sledeča zemlja: lahka prstena glina, public, glinasti pesek in peščena glina, če je primerno mokra. Celo na barjih se lahko pesa uspešno prideluje. Manj primerna pa je za peso ilovica, posebno težka, ker je na taki zemlji obdelovanje in spravljanje jako težavno.

Možnost, da spremenimo za pridelovanje pese manj primerno zemljo v primerno, je danes, ko imamo tako različna in tako izborna sredstva na razpolago, sicer zelo velika, vendar pa je treba svetovati, naj se to spreminjanje, ki je spojeno z velikimi stroški, ne vrši naenkrat v prevelikem obsegu. Kako daleč lahko v kakem določenem slučaju s tem spreminjanjem gremo, to je odvisno od rentabilitete, ki pa se zopet ravna po krajevnih razmerah, ki jo določajo.

S stališča različnosti zemlje in njenih lastnosti ni ničesar omeniti proti temu, da bi se na Spodnjem Štajerskem začelo pridelovanje sladkorne pese.

(Dalje prihodnjič.)

Gozd in ravnanje ž njim.

Napisal Rob. Kier, c. k. logarski nadsvetnik in deželni logarski nadzornik.)

Gozd je naravna prikazen, ki je velikega pomena za zemljo in za različne vrste kulture. Ohranitev gozda je potreba, brez katere je kulturni napredek sploh nemogoč, brez katere se vse človeštvo ne more ohraniti. Pomen gozda se za splošnost in za posameznika kaže na način, ki ga nobena druga naravna prikazen ne more nadomestiti.

Pred vsem je pomen gozda v korist, ki jo dobiva lastnik iz njega. Gozd daje lastniku les, steljo i. t. d. za gospodarstvo in če je večji, lahko gospodar proda nepotrební les in porabi izkupiček za druge gospodarske potrebe. Pri vsaki kmetiji je gozd takorekoč temelj posestva in živa hranilnica lastnikova. Poljski sadeži se morajo vsako leto spraviti in vnovčiti. V gozdu pa raste les leto za letom in če se ne potrebuje, pa daje v vedno večjem prirastku obresti, ki jih gospodar ne izgubi in ki se kažejo v letnem obročku. Te obresti bodo potem v slabih letih dajale kmetu možnost, da se bo lahko ohranil in vzdržal, da bo lahko poravnal neizogibne izdatke v gospodarstvu, kakor so davki, plače poslom in če treba kaj na novo nabavi ali kupiti. Tako je gozd lastniku zvest pomočnik v sili in zato zasluži tudi mnogo več pozornosti in pažnje, ko je sicer dobi. Pomaga pa lahko kmet ne samo sebi z gozdom, ampak tudi sosedu, posebno če pogori. Gotovine nima kmet navadno na razpolago, a če vzame v gozdu par močnih debel, je s tem sosedu precej pomagano, sam pa ne trpi škode. Tudi ko se posestvo preda, se kmalu dobé iz gozda denar za uradne stroške, gotovina za izplačila ostalim dedičem in upnikom, to pa seveda le tedaj, če je gozd v dobrem stanju. Če si kmet vse to predoči, kar dobi iz gozda, potem bo pač uvidel, da nikakor ni izgubljeno delo, če svoj posekani gozd na novo poseje in ga goji, ne da bi na to čakal, kedaj bo sam zopet porastel. Saj vsi kmetje vedo, da nobena kmetija nima prave vrednosti, če nima ob enem tudi velikega in dobrega gozda. Zato pa je vsak kmet lahko tudi ponosen, če lahko pokaže dobro ohranjen in škeren gozd, ki je jamstvo za njegovo blagostanje in pomoč v vsaki sili. Na vsak način pa naj jemlje po potrebi iz gozda le obresti, to je vsakoletni prirastek. Če pa je prisiljen vzeti iz gozda več ko ta vsakoletni prirastek, potem mora pozneje bolj varčevati z gozdom. Če pa se taka kmetijska „hranilnica“ (kakor lahko gozd imenujemo) slabo vodi, to je, če se v nji slabo gospodari, ker se iz nje jemlje preveč stelje ali se prehudo seka, potem bo taka hranilnica kmalu brez prihrankov, prazna in tudi kmet bo to občutil.

Gozd pa je velike važnosti, kakor sem že rekel, nele za lastnika, ampak tudi za splošnost. Ta pomen se kaže z ozirom na podnebje in plodovitost okolice, na vremenske nezgode, zdravje ljudi in lepoto krajine. Za rodovitnost je neobhodno potrebna nekaka vlaga in moča. Dež, ki pada na nepogozdeno zemljo, ne more prodreti hitro v njo, zato odleti po napetem svetu zelo hitro in si dela po njem brazde in jarke, po katerih odnaša rodno zemljo v dolino. Po takih krajih potoki hitro prekipijo, prestopijo bregove in poplavijo in uničijo kultivirano zemljo, ceste in tako naprej.

Gozd pa drži dež najprej v svojih gostih kronah in šele iz teh pride voda od lista do lista in od veje do veje do tal, ki ostanejo v začetku dežja še dolgo suha. In na tleh požira vodo željno stelja in gornja lega prsti, ki je požre tem več, čim dalje leži stelja. In če potem še priteče kaj vode iz zemlje, ta voda ne bo prstena, ampak sama voda. A ne samo to lastnost ima gozd, da deževnico spiže, ampak tudi to, da zadržuje oblake in jih prisili, da oddajo svojo vlago v podobi deža. „Gozd vleče dež na se“ pravi pregovor in znana stvar je, da dežuje v gozdnatih krajih mnogo bolj ko v onih, ki so brez gozdov. Zato je zemlja v gozdnatih goratih krajih mnogo bolj vlažna in dalje drži vlago ko v ravnini. Nadalje vpliva gozd tudi na vetre in nevihte, ker jih slabi ali pa obrne v drugo smer. Zato bi se naj gozd,

celo na malih bregovih, ki so bolj položni, nikdar popolnoma ne odstranil. Vsem znano je varstvo, ki ga daje gozd, da se zemlja na bregovih, ob rekah ne vsede in ne drči.

Kako radi pobegnemo v senco gozda, če poletno solnce hudo pripeka. Kako prijeten je gozdni hlad in kako osvežujoč! Zato gredo meščani po nedeljah na deželo, v kak senčnat vrt ali v gozd. Zato so tako dobro obiskana baš ona letovišča, ki so v bližini gozdov.

Gozd, ki ima vedno vlago, jo oddaja v obliki vodene pare polagoma v zrak; to izparivanje je zelo počasno. Zanj pa je vedno potrebna toplota in ta toplota za izparivanje se vzame okolici. Tako nastane oni prijetni hlad v gozdu, ki je tudi posledica gozdove sence. Vlaga tal, ki jo je gozd dobil z dežjem, leze počasi v zemljo in pride kot sveža vrečina zopet na dan. Tako daje gozd tudi vsem vrelcem in studencem potrebno vodo.

Vsaka rastlina oddaja zraku, ki jo obdaja, kisik. Ta kisik je za človeško dihanje neizmerne važnosti, ker le on omogoči čiščenje krvi v pljučih, ki je za človeško življenje v prvi vrsti in najbolj važno. Kako ugodno in osvežujoče vpliva kisik na človeka, to si je že vsak skusil sam na sebi, če je iz kakega prostora, v katerem je bilo mnogo ljudi, stopil na prosto. Enako učinkuje gozd na meščana, čegar pljuča morajo navadno dihati pokvarjeni zrak zaprtih prostorov in prašnih ulic. Iz istega vzroka so se postavila kar v sredi gozdov zavetišča za otroke in celo šole, da se okrepijo slabotna telesca otrok. Iz enakega vzroka nameravajo okoli mesta Dunaja napraviti cel pas gozdov in travnikov, ki se ne sme zazidati, tako da bo ta pas vedno dajal za tako veliko mesto tako zelo potrební kisik. Za kmeta je posebno to še zelo ugodno, da je v gozdu vedno velika množina ptičev. Kakor hitro je po velikih krajih izginilo grmovje in drevje, so izginili tudi ptiči, ker niso imeli prilike kje gnezditi. Ravno mali kmetijski gozdi, ležeči med polji in domovi, so za ptiče najbolj priljubljeni. Torej je zelo resničen izrek: „Brez gozda ni kulture, brez kulture ni gozda.“

Tako je gozd res koristen in pomemben za celoto in ne samo za svojega vsakokratnega lastnika. In zato se mora delati na to, da se gozdovi ohranijo. In v ta namen, da bi se gozdovi po nepotrebnem in na škodo ne sekali, je vzela država vse gozde v svojo posebno varstvo in podala v gozdni postavi z dne 3. decembra 1852 posebne predpise, kako se naj z gozdom gospodari in ravna. Tako določa § 2 te postave, da ne sme nihče porabiti brez dovoljenja politične oblasti gozda v kak drugi namen, za njiyo, travnik, pašnik, kamenolom, stavbišče i. t. d. Če samovoljno spremeni gozd v kako drugo kulturo, zapade kazni. In § 3 pravi, da se mora gozd, če je na čisto posekan, takoj posaditi z novimi drevci. Po § 4 ne sme biti gozd tako zanemarjen, da bi se dobivanje lesa iz njega onemogočilo ali oškodovalo. Taka škoda se lahko zgodi gozdu ali na drevju ali pa na zemlji ali na obojem hkrati. To se godi n. pr. tedaj, če drevje prehudo klesimo, če gozdu preveč jemljemo steljo ali če posekamo popolnoma mladi gozd. Tudi ni vse eno, ali je zemlja, kjer gozd stoji, rodna ali roda in kako globoko sega rodna plast. Posekati kak gozd popolnoma in s tem sosednjega preveč izpostaviti vetrom in nevihtam je po § 5 prepovedano. Če vidi sosed, da se mu dela na ta način škoda, lahko pri politični oblasti vloži ugovor proti temu in zahteva od sosed, da ne seka več gozda.

Posebno važni so nadalje §§ 6, 7, 19, 20 in 21, ki govore o varstvenih in občinskih gozdih. Varstveni gozdi so tisti, ki zahtevajo zaradi svoje posebne lege ali položaja posebno oskrbovanje, da varujejo ohranitev ostalih gozdov samih. Največ jih je po goratih krajih; v bregovitih krajih pa se nahajajo ob bregovih globoko tekočih rek, na planotah pa tam, kjer je zemlja svižnata. Potem je še ena vrsta varstvenih gozdov, ki služijo za varstvo ljudi, poslopij, železnice, cest in raznih kultur in ki se morajo v ta namen primerno oskrbovati. Nahajajo se navadno tudi le v visokih gorah. Občinski in služnostni gozdi se samolastno ne smejo razdeliti, ampak samo z dovoljenjem deželne vlade.

Vse tukaj navedene prednosti pa daje gozd le tedaj, če se ž njim pravilno ravna. Zato je pomen gozda odvisen od ravnanja ž njim. Kakor daje vrt, polje in travnik le tedaj primeren pridelek, če se ž njim pravilno ravna in če se pri-

merno oskrbuje, tako seveda tudi gozd. Pri danes vedno večji vrednosti lesa, saj se da tudi slabši les prodati (v tvornice za celulozo, za plote, rudokope, late in tramovje), je pač dobro, če se tudi kmet pouči o najvažnejših stvareh logarstva. Tudi bo dobro, če bo spremenil ono zemljo, ki daje le ob zelo dobrem gnojenju primeren pridelek in ki je zelo oddaljena od hiše, v gozd. Ko pa delamo novi gozd, moramo pred vsem gledati na to, da izberemo zanj primerno vrsto drevja. Vsako drevo zahteva svoje posebne rudninske snovi v zemlji ali pa, da je sicer kakovost prsti zanj primerna, da je podnebje ugodno zanj. Tako ni vse eno, ali stavimo isto drevo v razno lego in višino nad morjem.

Najboljše pri tem je, če si ogledamo, kaka drevesa stoje v sosednjem gozdu. Ono drevje, ki je doslej tam dobro uspevalo, bo tudi v bodoče, zato je najboljše, če ostanemo pri tem. Če je prst zboljšana, potem se naj namesto vrst s slabim pridelkom vzamejo one z boljšim, n. pr. namesto bukev in borov smreke, jelke, macesni, javori, lipe, jeseni, hrasti i. t. d.

Smreka bo najboljše uspevala tam, kjer so tla sveža in je zrak trajno vlažen, torej v sveži gorati prsti. Raste pa na najrazličnejši zemlji, če je tudi malo vlažna. Smreka spada med one vrste dreves, ki prst boljšajo, podivjano zemljo naredo rodno; sicer zahteva boljšo prst ko bor, pa je bolj zadovoljna s slabo ko bukev ali jelka. Samo suha zemlja, posebno če je peščena ali apnasta, ji ne ugaja. Zunanja plast zemlje nam večkrat kaže, kaka je prst in nam tako pomaga izbrati primerno vrsto dreves. Smreka bo dobro uspevala vsepovsodi tam, kjer rastejo boljše, sočne trave, tudi v visokih borovnicah ali črmonicah. V slabši prsti (vresju ali starovičju) pa se naj smreka ne sadi, ali vsaj ne samo smrečeje.

Jelka uspeva zelo redko sama; navadno je pomešana s smreko ali bukvo. Jelka zahteva pred vsem globoko in rahlo prst, ki ima ilovico in pesek in ki je precej sveža. Suha lega in suh zrak ji ne ugajata, tudi ji moča bolj škodi ko smreki; tudi mnogo megel in dežja ali mrzla lega ji škoduje.

Macesen je drevo goratih krajev kakor smreka, vendar gre više ko ta. Sami macesni niso priporočljivi, posebno gospodarsko ne, ker zahtevajo zelo mnogo svetlobe in se zato v starosti zelo izredčijo, zemljo neenako izrabijo in puste, da preraste s travo. Macesen ima rad globoko, prhko, kamneno zemljo, ki mora biti zmerno vlažna in imeti apno ali glino. Po svojih potrebah stoji macesen nekako v sredi med smreko in borom. Vlažna ali celo mokra tla mu niso po godi. Tudi ne uspeva v globokih dolinah brez prepaha, ker so vedno preveč vlažne, tako da se mu skorja kmalu prevleče z mahovi in lišaji in drevo počasi hira, dokler ne umre.

Beli ali navadni bor zahteva od zemlje najmanj. V suhih, v globočini nekoliko vlažnih, rahlih, ilovnatopeščenih legah uspeva zelo dobro, v trdi glini ali zemlji s stoječo vodo pa ne. Bor potrebuje zelo mnogo solca in luči, zato vzdrži hudo vročino in tudi hud mráz; ker pa ima zelo krhko vejevje, ga sneg zelo lahko poškoduje. S svojimi številnimi odpadki (igle in storži) zboljšuje bor, kakor smreka, zemljo.

Bukev zahteva krepko, apneno ilovico, ki je prhka in globoka, in uspeva dobro v legah, ki imajo mnogo dežja. Kakor jelka je tudi bukev zelo občutljiva za mrazovje, vročino, suhe vzhodne vetre in mokroto.

Hrast ne gre posebno visoko, samo do bregovja in zahteva globoko, rahlo, ilovnato, svežo zemljo. Če je globina dovolj mokra, uspeva tudi na peščenih tleh. Občutljiv je samo za senco, sušo in pozno slano. Kakor macesen, bor in breza zahteva tudi hrast zelo mnogo svetlobe.

Jelša se najde navadno ob potokih in v nizkih, mokrih legah.

Jesen zahteva svežo, globoko, zelo prsteno ilovico in se nahaja po prepadih in ob gorskih potokih. Trajna mokrota mu ne škoduje. Ker je zanj primerna ista lega kakor za jelšo in ker daje nele lep prst, ampak tudi boljši les, se naj stavi jesen na mesto jelše.

Brest raste na isti zemlji kakor jesen, a je za senco še manj občutljiv.

Gaber potrebuje krepko prst, ravnotako tudi javor, ki pa za silo še prenese vlažno zemljo in senco. Tudi

lipa potrebuje krepko, globoko in svežo prst in ne trpi nič od sence. Zimska lipa uspeva

tudi v bolj mokrotni zemlji. Poletna lipa pa je gorsko drevo.

Breza uspeva v vsaki prsti, a stoji zelo na redko in dela zemljo slabšo. Ker oškoduje s svojimi dolgimi bičastimi vejami poganjke drugih dreves, se naj rajše odstrani. Pod njenim varstvom pa smreka dobro doraste, kar je posebno na solčnih legah zelo ugodno.

(Dalje prihodnjič.)

Nošenje prsti v vinogradih.

Z obdelovanjem zemlje in vsled dežja, ki splavi prst, se nabere počasi v vinogradih na spodnjem delu kake grabice toliko prsti, da stoje trsi pregloboko v nji, v zgornjem delu pa se prst odnaša, tako da stojijo tam trsi previsoko iz zemlje ven. Naravno je, da se to prej in laže zgodi na strminah s prhko, rahlo prstjo, ki jo dež lahko spira, ko pa na bolj položnem svetu in v trdni, težki zemlji. V vsakem slučaju pa to zelo škoduje trsom; v spodnjem delu grabice začnejo trsi tam, kjer so cepljeni, poganjati korenine, kar je zelo škodljivo za trs, posebno še zaradi tega, ker se takim trsom ne dade te korenine porezati ampak samo površno. Tako se okrepijo te korenine in to, kakor drevju divjaki, trsu škoduje. Škoda, ki jo trpi vinograd vsled teh korenin, je jako velika, večkrat lahko najboljši in najlepši ameriški nasad ravno vsled nje propade.

To pa iz sledečega vzroka. Nikdar ne smemo pozabiti, da daje moč in trpežnost, pred vsem pa varnost pred trsno ušjo našim novim nasadom ravno in predvsem le ameriška podlaga. Če pa se iz trsa, ki je cepljen na to ameriško podlago, razvijejo korenine, začnejo one zalagati trs s hrano in prevzamejo ta posel polagoma popolnoma koreninam ameriške podlage, ki ležijo pod njimi. Ker vsled tega ameriške korenine nimajo več pravega dela, počasi zastanejo v rasti in nazadnje popolnoma odmrejo. Takrat je trs že izgubljen! V korenine tega trsa se lahko naseli trsna uš, saj te korenine niso več ameriške, ampak domače. In kaj pomeni trsna uš za naše vinograde, to ve marsikateri vinogradnik iz lastnih, bridkih izkušenj.

V naplavljeni zemlji, kjer stoji trs pregloboko, kjer se torej najlaže razvijejo te korenine, pa je za trs še druga nevarnost. Ko odmrejo ameriške korenine, je trs navezan samo na korenine, ki so pognale iz cepike. Te korenine pa ležijo pravzaprav preplitvo in so zaradi tega v vedni nevarnosti. Lahko se poškodujejo pri okapanju, mnogo pa jim tudi lahko škodujeta mrz in suša, ker so pred njima premalo skrite. Zato ni niti treba še trsne uši, da bi se tak vinograd zredčil in nazadnje popolnoma ugonobil. Potem pa se ljudje še čudijo, da so njihovi ameriški nasadi že čez par let „za nič“!

Kjer pa stoji trs, ker ima premalo zemlje, preplitvo, tam škoduje preplitvo ležečim koreninam suša. Tudi se lahko poškodujejo, če jih le nekoliko bolj globoko obdelujemo.

Da se vse to prepreči, moramo zadnji dve vrsti trsov najnižje v grabici odkopati do mesta, kjer so cepljeni, in zemljo, ki jo dobimo na ta način, znositi na vrh grabice. To delo se lahko vrši ob vsakem letnem času, če je le vreme za to ugodno. Najlaže in najboljšje pa se opravi to delo neposredno po rezi pred prvo kopjo ali pa po trgatvi. Po zimi se to delo posebno lahko opravlja tedaj, kadar je zemlja nekoliko zmrznjena in brez snega. V spomladi se lahko pri spodnjih dveh vrstah odkopljejo v grabici trsi do podlage, v jeseni in po zimi pa se mora zaradi mraza pustiti na levi in desni strani vrste kakih 15 cm široka plast zemlje, ki se pri prvi kopi odkoplje in splanira.

Če lahko zemljo vozimo, je delo nele bolj komudno, ampak tudi bolj ceno. Če imamo za vrhom grabice še kaj lastne zemlje, lahko z nje vzamemo prst za gornji vrh najvišje grabice. Na spodnjem delu te grabice pa porabimo prst za zgornji del sledeče in tako naprej. Če si lahko delo tako uredimo, si ga zelo olajšamo, ker nam ni treba prsti nositi v breg. Prst, kar je dobimo na spodnjem delu zadnje, najnižje grabice, porabimo za kompost ali pa jo odpeljemo.

To delo, ki je ob Renu nekaj vsakdanjega in za vinograd samoumevnega, doslej pri nas ni bilo znano in navadno. Če pa se hočemo obvarovati hude škode pri našem vinarstvu, se bomo po naših vinorodnih krajih vsekakor morali

seznaniti in sprijazniti z njim. Lahko res ni, a korist, ki jo prinaša, je neprimerno večja ko trud.

Če se na to dejstvo oziramo že pri sajenju trsov in vsadimo zgornji dve vrsti trsov v grabici nekoliko bolj globoko, spodnji dve pa nekoliko bolj plitvo, potem traja dolgo časa, predno se v spodnjem delu grabice nabere toliko prsti, da se mora odpraviti. Torej to delo ni tako kmalu potrebno. Iz tega vzroka pa to delo v bodoče tudi ne bo tako pogosto potrebno, če bomo pri novih nasadih pazili na to, da ne smemo vseh trsov enako globoko saditi.

Fr. Zweifler.

Pozor kmetovavci!

Če nam že ni do tega, da bi se okoristili, vsaj ne škodimo si na imetku in dobrem glasu sami.

Vojaštvo zahteva od kmetovavcev vsako leto denarnih in krvnih davkov; to je dejstvo, ki se ne da spremeniti in to breme pomaga nositi vsak državljan. Armada, ki tvori z vsemi svojimi oddelki precejšnjo celoto ljudij in živali, najrazličnejših strojev, zidin i. t. d. pa potrebuje hrane ter pripomočkov iz najraznovrstnejših panog industrije. Industrija je to spoznala ter se poprijela takoj prilike, da dobi vojaštvo kot odjemavca svojih pridelkov; pomislimo samo, koliko milijonov kron stane samo ena bojna ladja, koliko milijonov pušk je treba, koliko sukna za vojaško obleko, sploh vseh mogočih stvari, nam več ali manj znanih in katerih na tem mestu ni mogoče naštetiti niti približno. Ravno vojaštvo je tisti stan, ki zasleduje in izkorišča vse najnovejše iznajdbe in bi nam kmetovavcem v tem pogledu lahko služilo v primer. Vse te potrebe pokrivati smatra industrija za svojo nalogo in ne v lastno škodo; koliko tovarnarjev je obogatelo ravno pri zalaganju vojaštva s pridelki iz svojih tovarnen. Dobro, ljudje so se trudili, privoščimo jim dobiček!

Omenili smo pa, da vojaštvo potrebuje tudi hrane za toliko in toliko tisoč ljudij in živali; potrebuje torej tudi živali; vseh teh stvari pa ni mogoče narediti v tovarnah; dandanes se sicer v strojih že lahko vale jajca ali to je za vojaštvo postranska malenkost. Zrnje, kruh in meso, tudi vino, počasi menda tudi mleko, to so stvari, brez katerih so vse ladje in vse puške mrtve in tihe in naj si bodo še iz tako sloviti tovarnen. Tisti, ki niso imeli sreče poskušati vojaškega „komisa“ — (mislim kruh!), si pač po večini ne bodo mogli predstavljati, koliko hrane potrebuje vojaštvo. Pa odkod jo dobi? Iz tovarnen? — Ne! Zastonj? Bog varuj!

Vsak, kateri bi torej mislil, da, če z industrijskimi izdelki zalaga vojaštvo industrija (seveda brez prekupcev), mora kmetijstvo s poljskimi pridelki zalagati tozadevne potrebščine vojaštva; in tako bi moralo tudi biti. Toda kako je v resnici?!

Vojaštvo plača gotovo in lahko; saj tudi mora; kajti brez hrane se slabo koraka, se slabo vozi, — brez kmetijskih pridelkov je življenje nemogoče tudi za vojaštvo; tukaj se spet jasno vidi, da so od kmeta vsi drugi stanovi odvisni in naj igrajo še tako imenitno ulogo. Za to pa po koncu glavo! Kmetovavec zavej se, kaj vse je od tebe odvisno. Edini stan je kmetijski, ki se sme imenovati neodvisnega od vseh drugih stanov. Za to spoznanje je pa treba, da se sčisti pogled s strokovno naobrazbo. Kmet je danes potreben strokovne naobrazbe v toliki meri, da se že pojavljajo mnenja, da ga bo ugonobilo edino le pomanjkanje strokovnega znanja. Kako hudo to de opazovavcu in poslušavcu teh prikaznij in naziranj! Tem bolj, ker se pretežna večina tega niti ne zaveda in se mnogo izmed dandanašnjih kmetovavcev peča s stvarmi, ki nimajo s kmetijstvom nobenega stika, ki ga še bolj odtujujejo od njegove stroke. Pretežna večina hlata po zunanostih, po naziranjih, ki so kmetijskih ciljev povsem nevredne in svojih korenin ne spuščajo nikdar tako globoko v pravo srečo in zadovoljnost, kakor če sledimo materi naravi ter skušamo z njenim sporazumljenjem uživati njene darove.

Po tem takem se da prav lepo in dosledno razlagati tudi pomanjkanje solidarnosti na gospodarskem polju. V pojasnilo te trditve se vrnimo spet k zalaganju vojaštva s potrebščinami, ki jih lahko samo kmetijstvo preskrbi. Iz marsikterega zrnca, ki je dozorelo na naših njivah, se je spe-

kel kruh, ki ga je jedel ta ali oni izmed naših kmetijskih fantov v vojaški obleki. In kako je prišlo do tega? Kmet je šel ponujat svoj poljski pridelek h kakemu židovskemu prekupcu z zrnjem, ter dobil zanj tako plačilo, da mu je od žalosti krvavelo srce, ko se je vračal domov in premišljeval, za kaj se je pravzaprav trudil celo leto. Prekupec pa, ki ne zna, kaj se pravi orati, ki ne pozna trudapolnega in poštenega dela, je prodal zrnje vojaški oblasti z dobičkom, katerega je solidarno s sovrstniki na borzi pomagal določiti po svoji sebični volji. Da so kmetovavci do zadnjega spoznali predpogoje in vrednost organizacije svoje lastne stroke ter se združili, kakor vsi drugi stanovi, v ta namen, da vnovčijo svoje pridelke za primerno ceno in ne večinoma z zgubo, bi bili lahko deležni vseh dobrot, ki jih ima veleposestnik, razen tega še pa takih, katerih si veleposestnik želi zastonj. To se da doseči z združnimi skladišči, v kojih natančneje napravo se na tem mestu ne moremo spuščati. Zadržništvo zahteva pa za predpogoj svojega obstanka in blagodejnega delovanja temeljitega kmetijske strokovnega znanja in poštenosti.

Kmetijske organizacije, med njimi tudi naša štajerska c. k. kmetijska družba, so se resno bavile z mislijo uravnati pot tako, da bi kmetovavci neposredno zalagali vojaštvo s potrebščinami. C. in k. vojno ministrstvo je bilo za to seveda pripravljeno; kar je umevno in tudi opravičeno; kajti ni misliti na to, da bi kmetovavci plačevali samo davek, kojega veliki del gre v vojaške namene in da bi vojaštvo svoje potrebščine zalagalo za to z ruskim žitom in argentinskim mesom; vojaška oblast je v tem celo tako vestna, da se za avstrijske čete v prvi vrsti ozira samo na pridelke avstrijskih producentov in še le tedaj, če ne dobi določene množine, sega po ogrskih pridelkih. Ker pa vojaška oblast mora ravno iz že navedenih vzrokov z gotovostjo računati, da spravi potrebno množino žita, sena, slame, drv i. t. d., za to skrbi začasa, da si za posamezna skladišča n. pr. v Gradcu, v Mariboru, Celju, Celovcu, Ljubljani, Gorici, Trstu, Pulju i. t. d. zagotovi potrebščine na ta način, da se prepriča, pri občinskih uradih, kmetijskih podružnicah, ali so posestniki, ki se ponudijo zalagati vojaštvo, sploh v stanu pridelati primerno množino zahtevanih, ozir. ponujenih potrebščin. V ta namen dobé občinski uradi in tudi podružnična predstojništva nalog, odgovarjati na prašanja od strani pristojne oblasti. Iz naslednjega odloka pa cenjeni čitatelji lahko sprevidijo in presodijo, v kako luč postavijo nekateri nepoučeni kmetijski voditelji javnih poslov naše pridelovavce in kako otežkočijo c. k. kmetijski družbi oglašenje pota k boljši bodočnosti naših kmetovavcev. C. k. poljedelsko ministrstvo pošilja sledeče poročilo na naslov c. k. kmetijske družbe štajerske, ki nima nič kaj preveč radostne vsebine. Ministrstvo namreč piše pod štev. 43.939/250 ex 1910 z dnem 22. februarja 1911:

„Kakor nam je naznanilo c. in k. državno vojno ministrstvo, se nahajajo v spričevalih, ki morajo biti priložena dobavnim vojaškim ponudbam od strani kmetovavcev in ki jih izdajajo občinska županstva in kmetijska društva, pogosto neresnični podatki o velikosti posestva ponjavca, o njegovih posestnih in lastninskih razmerah in o velikosti pridelka.

Pogosto se navede mnogo prevelika velikost lastne ali v najem vzete posesti, ali pa se potrdi večji pridelek, nego je v resnici bil.

S tem se doseže, da lahko ponjavci s takimi navedbami varajo zaupanje vojaških dobavnih oblasti in da se jim poverijo večje dobave, nego so jih lahko sami pridelali.

S tem se ne samo kmetovavci prikrajšujejo, ki bi bili voljni, pošteno dobavljati le krmo lastnega pridelka, ampak s tako širokovestnim dajanjem spričeval je omogočeno tudi nepoštenim in nesolidnim ljudem, da lahko pod krinko vojaških dobav delajo z vojaško oblastjo prekupčevske in trgovske pogodbe in da se jim to tudi precej omogoča.

Že v odloku, ki je šel preko deželnih uradov (političnih) z dnem 4. junija 1906, št. 14.352, se je povdarjalo, da bo v korist kmetovavcem samim, če bodo ta spričevala pravilno izpolnjena. Ta spričevala bi namreč naj na eni strani preprečila, da bi tudi neproducenti postali deležni ugodnosti in olajšav, ki so pri vojaških dobavah namenjene v prvi vrsti producentom, na drugi strani pa bi naj bila dokaz in jamstvo, da so

producenti ponudili res samo blago, ki so ga sami na svoji zemlji pridelali.

Naj torej blagovoli spoštovana c. k. kmetijska družba v lastnem delokrogu z ustmenim poukom in pojasnilom pri vsaki priliki, a tudi pismeno v strokovnih listih in glasilih, ki so ji na razpolago, ponovno in skrbno delati na to, da bodo navedbe v spričevalih pravilne, da bodo potrdila, ki jih dajejo kmetijska društva, vestna in resnici primerna, da se bode tako po možnosti preprečila vsaka zloraba pri vojaških dobavah.

Mogoče bo dobro in primerno, če se bo vsako leto in sicer na primer meseca junija, predno se začnejo zagotovitvene obravnave za seno in slamo in v začetku septembra, pred zagotovitvenimi obravnavami priobči v družbinih strokovnih listih kratek opomin in navodilo, da se morajo spričevala pravilno izpolniti in da se potrdila takih spričeval ne smejo dajati širokovestno in nepremišljeno.

Ob enem so dobili deželni politični uradi ponovno prošnjo, naj opozorijo po političnih okrajnih uradih, da se morajo izvirnostna dokazila za vojaške dobave izpolnjevati točno in pravilno.

Te nepravilnosti v izpolnitvi izvirnostnih dokazil za producente, ki se udeležujejo ponudeb pri vojaških dobavah, so se zgodile, kakor izhaja iz poročila intendance c. in k. III. armadnega kora visokemu c. in k. državnemu vojnemu ministrstvu, v okolišju c. k. štajerske kmetijske družbe.

Zgodilo se je celo, da so producenti naravnost falzificirali izvirnostna dokazila občin na ta način, da so pripisali podatkom o velikosti posestava nove številke in tako izkazali večje število travnikov.

Razen tega so nekatere podružnice vseskozi navedle, da se pridelala na 1 oralu (johi) travnika 30 do 35 metrskih stotov sena, dočim so zapriseženi izvedenci izjavili, da se, tudi kadar je pridelek velik, dobi na tej površini le k večjemu 15—20 metrskih stotov!

Naznanjamo ta dopis c. k. poljedelskega ministrstva vsem štajerskim kmetovavcem, pred vsem seveda našim članom, in želimo, da bi si ga zapomnili in se ravnali po njem. To bo pošteno in za njih koristno!

H.

Zborovanja podružnic.

— **Kozjanska kmetijska podružnica** priredi v nedeljo dne 23. aprila t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni g. Janeza Gubenška v Lesičnem poučno zborovanje, pri katerem bo govoril kmetijski potovalni učitelj gospod Goričan. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Rogatec - Slatina. Tukajšnja podružnica bo priredila dne 30. aprila popoldne ob tretji uri v hotelu „Pri pošti“ v Rogaški Slatini zborovanje, na katerem bo govoril gospod glavni tajnik Juvan o namenu in koristi združevanja v podružnicah. Vabijo se vsi člani podružnice, da se tega važnega predavanja udeležijo v kolikor mogoče velikem številu, a tudi gostje so vabljeni. Načelstvo.

Ptuj. Naša podružnica za Ptujsko okolico c. k. kmetijske družbe priredi na belo nedeljo ob 3. uri popoldne pri Graharju na Hajdini poučno zborovanje, pri katerem bo predaval potovalni učitelj gospod Pirstinger o sadjarstvu. Računamo, da bo stanovska zavest omogočila častno udeležbo!

Odbor.

Iz podružnic.

Št. Ilj v Slov. gor. Tukajšnja podružnica c. k. kmetijske družbe je priredila dne 25. marca t. l. po eno zborovanje s poučnim predavanjem v Jarenini in pri Sv. Jakobu v Slov. gor.; pri obeh zborovanjih je govoril deželni potovalni učitelj gosp. Pirstinger o pomladanskem delu v vinogradu in sadovnjaku, o izberi priporočljivih vrst sadnega drevja in o zatiranju škodljivcev, vse v tako jasni in lahko razumljivi obliki, da mu je ljudstvo, ki ga je z zanimanjem poslušalo, na koncu živahno pritrjevalo. Ker je gospod podružničin načelnik bil zadržan, da bi bil vodil zborovanji, ga je zastopal v Jarenini gospod Slekovec in pri Sv. Jakobu gosp. Peklar. Po sprejemu novih udov in članarine se je, ker se ni nikdo več oglasil k besedi, zaključilo zborovanje.

* * *

Dne 5. marca se je vršilo zborovanje pri Sv. Juriju ob Pesnici. Podružničnega načelnika je zastopal posestnik Falke, ki je pozdravil mnogoštevilne zborovavce ter jim predstavil strokovnega učitelja na mariborski sadjerejski in vinorejski šoli, gosp. Jentscha.

Strokovnjak je govoril prav lepo o živinoreji in pridelovanju krme. Predsednik zborovanja se zahvali v imenu zborovavcev toplo za poučno zanimiva izvajanja. Na to spregovori nadučitelj gosp. Robnik o nujni potrebi zgraditve železnice Maribor—Wies, kakor tudi o nujnosti, da dobi Št. Jur ob Pesnici svojo pošto. Sklenile so se tozadevne resolucije ter se poslale O. O. v nadaljnjo ukrenitev. Predsednik se zahvali vsem, ki so pripomogli, da je bilo zborovanje tako dobro obiskano in zaključil zborovanje.

— **Sv. Lenart v Slov. gor.** Kmetijska podružnica pri Sv. Lenartu v Slov. gor. je priredila dne 9. aprila t. l. pri Sv. Rupertu v Slov. gor. poučno predavanje o vinoreji in sadjereji. Gosp. deželni potovalni učitelj Al. Pirstinger je v jako poljudnem poldrugo uro trajajočem govoru najprej razložil osnovne pojme o sadjereji, zlasti kako se imajo zatirati najhujši škodljivci in sovražniki sadnega drevja ter nam razložil, da se za nas najbolj izplača te le jablane saditi: štajerski zimski mašancelj, veliki renski bobovec in Baumanovo rajneto. Nato je še govoril o vinoreji, zlasti kako je treba gojiti novi trs, kako se mora trs pravilno rezati, o škropljenju in žvepljanju. Na koncu je še povdarjal, da se tudi kmetje morajo združiti, kako so to že drugi stanovi storili, če se hočejo svoje propasti rešiti. Prihodnje predavanje namerava šentlenartska podružnica prirediti pri Sv. Barbari v Slov. gor. Nekaj knjig „Vzorna zbirka jabolk in hrušk za Spodnje Štajersko“ s podobami se še lahko med člane razdeli. Oglasiti se je treba pri podružnici.

Za zapomnitev

vsaki previdni gospodinji je, „**Franck s kavinim mlinčkom**“! Cenjena gospodinja pazite na to, da ne bodeate radi ponaredb oškodovani! 475/10—4

Vposlano.

O gnojenju detelji na zeleno v letu 1910 nam je poročal gospod Franc Wirkner v Mitwi. Leta 1909 je vsejal v oves deteljo in je je dobil brez gnojenja leta 1910 22 q na 1 ha. Ko pa je pognojil v spomladi 1910 s 400 kg superfosfata in 200 kg 40odstotne kalijeve soli in to gnojilo zavaljal, je dobil 19 q več. Detelja je na tej parceli posebno lepo zrastle, bila je močna, košata in lepše barve. Na parceli, ki je za poskus dobila le superfosfat, je bil pridelek mnogo manjši, sploh le 30·9 q na 1 ha. Posebno tam, kjer je bilo pretečeno jesen mnogo škode od miši, bo letos brananje in valjanje detelje zelo koristno, ker postane s tem prst zopet trdna in se detelja lahko zakorenini. Zato pa potrebuje na vsak način nekaj več hrane in zato se pognoji na zeleno s 400 kg superfosfata in 200 kg 40odstotne kalijeve soli na način, kakor je zgoraj opisan.

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 3 aprila do 9. aprila 1911. Pripeljalo se je 42 vozov s 367 metriskimi stoti sena in 25 vozov s 209 metriskimi stoti slame, in je bil boljše obiskano ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kisló 4.60 od K do K 6.50, sladko od K 4.80 do K 6.60; ržena slama od K 4.60 do K 5.60; pšenična slama od K 4.50 do K 5.40, ječmena slama od K — do K —; ovsena slama od K — do K —; ježna slama od K 4.— do K 4.30.

Sejem z rogato živino dne 13. aprila 1911. Prignalo se je 77 volov, 41 bikov, 78 krav, — živih telet, in — konj pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic.

I z v o z na Nižje Avstrijsko: — volov, — bikov, 17 krav, — telet; na Gornje Štajersko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Predarlberško: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, 33 krav, — telet; v Trst: — volov, — bikov, — krav, — telet; Italijo: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od K 98.— do K 108.— (izjemoma K 112.—), poltolsti od K 86.— do K 96.—, suhi od K 76.— do K 84.—; voli za pitanje od K —.— do K —.—; klavne krave, tolste od K 72.— do K 82.—, poltolste od

K 58.— do K 70.—, suhe od K 52.— do K 58.—; biki od K 76.— do K 92.—; dojne krave do 4. teleta od K —.— do K —.—; črez 4. tele od K —.— do K —.—; breje od K —.— do K —.—; mlada živina od K 82.— do K 94.—.

Sejem klavne živine due 13. aprila 1911. Zaklana živina: 933 telet, 1972 svinj, 158 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.60 do K 1.70; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.72 do K 1.80; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje od K 1.36 do K 1.44; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.54 do K 1.60; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.40 do K 1.46; mesne svinje od K 1.36 do do 1.52; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.8 do K 1.—; kozlički in jagnjeta od K 7.— do K 10.—.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica	Rž	Ječmen	Oves	Koruza	Proso
		K v	K v	K v	K v	K v	K v
Celje ...	50	12—	9—	9 50	10—	8 50	11—
Ormož ..	50	11—	9 50	10—	9 50	7 50	10—
Gradec ..	50	12 75	9—	9—	10 42	7 50	8 25
Ljubno ..	50	12 50	8 75	9—	10 50	7 50	—
Maribor ..	50	21 25	8—	9—	9 75	7 75	8 50
Ptuj ..	50	11—	8—	10—	11 50	7 50	8—
Inomost ..	50	—	—	—	—	—	—
Celovec ..	50	11 25	9 50	10 50	9 25	8 85	—
Ljubljana	50	11 75	8 50	8 50	9 40	7—	9—
Pešt ...	50	—	—	—	—	—	—
Solnograd	50	11 50	9 50	9—	10 65	7 80	—
Dunaj ..	50	12 20	8 98	9 31	9 67	7 30	—
Linc ...	50	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda	Bob	Seno sladko	Seno kisló	Ržena slama	Ježna slama
		K v	K v	K v	K v	K v	K v
Celje ..	50	11—	12—	2 50	2—	2 80	2—
Ormož ..	50	9—	13—	5—	4—	3—	2 80
Gradec ..	50	8 75	15—	2 85	2 77	2 65	2 07
Ljubno ..	50	—	18—	4—	3 50	3 50	3—
Maribor ..	50	8 50	11 50	2 25	—	2 25	1 75
Ptuj ..	50	9—	11—	3 60	3—	3 60	2 40
Celovec ..	50	—	—	—	—	—	—

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, zaznamovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 26. aprila na Malih Rodnah**, okr. Rogatec; na Ptuj (sejem s ščetinarji); v mestu Mariboru*; v Kozjem**; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 27. aprila na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogatino).

Dne 28. aprila v Pišecah*, okr. Brežice; na Gomilici**, okr. Lipnica; v Gradcu (sejem z malo klavno živino); na Cerkevniku**, okr. Sv. Lenart v Slov. gor.

Dne 29. aprila v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 1. maja v Ljubnem**, okr. Gornji-grad; v Središču*, okr. Ormož; pri Sv. Barbari v Halozah**, okr. Ptuj; pri Sv. Filipu—Verače**, okr. Kozje; v Velenju**, okr. Šoštanj; na Muti**, okr. Marnberg; v mestu Celju*; v Lipnici.

Dne 2. maja v Peklu, okr. Slov. Bistrica; v Ormožu (svinjski sejem).

Dne 3. maja v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež; v Loki**, okr. Laško; pri Sv. Križu pri Ljutomeru; v Selnici**, okr. Maribor; na Ptujski (Črni) gori**, okr. Ptuj; na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Radgoni*; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 4. maja na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Vidmu**, okr. Brežice; pri Sv. Trojici v Slov. goricah**, okr. Sv. Lenart v Slov. gor.; na Svičini, okr. Maribor; v Slov. Bistrici**; pri Sv. Juriju ob juž. žel.**. okr. Celje; v Gornjem Gradu**; v Gradcu (sejem z rogatino in konji).

Dne 5. maja v Gradcu (sejem z malo klavno živino); na Spodnji Polskavi (svinjski sejem), okr. Slovenja Bistrica.

Dne 6. maja v Brežicah (svinjski sejem); v Veržeju**, okr. Ljutomer.

Vablamo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovolijo vposlati naravnost družbini pisarni.

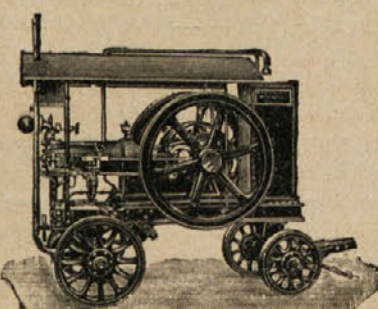
Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Lucerna

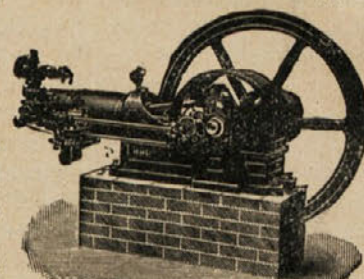
trpi do 20 let in dà na leto 3 do 5 košenj, tako da je v tem ne prekosi nobena trava. Kila semena 3 krone, 10 kil 25 do 28 kron. Köller, Gradec, trgovina s semenom „Zum schwarzen Rettig“, Murplatz 1 in podružnica ob vhodu v Gleisdorfergasse 11 Jakominiplatz 11 203-1

1 do 2 vinarja je obratnih stroškov na uro in HP pri mojih patentiranih **oljnih motorjih z visokim tlakom** od 16 HP naprej. —
4 do 5 vinarjev : pri : **Petrolin motorjih in lokomobilah** : kakor 2 do : **stoječih motorjih.** 10 HP tudi pri

Tovarna za motorje
J. Warchalowski
DUNAJ, III., Paulusgasse 1.

Na tisoče motorjev v rabi. Ceniki zastoj. Ugodni pogoji za plačevanje. Na razpolago tudi že rabljeni petrolin motorji.

Mešanice za trajne travnike

zelo skrbno izdelane iz najboljših, dolgotrajnih visokih in nizkih trav, strokovno prilagodne za mokro in suho zemljo, prodaja 10 kg za 11 K, 100 kg 105 K. Köller, Gradec, trgovina s semenom „Zum schwarzen Rettig“, Murplatz 1 in podružnica ob vhodu v Gleisdorfergasse 11 Jakominiplatz 11. 203-1

Najnovejše motorje

na benzin, zelo priporočljive za kmetijstvo in male obrtnike, priporoča stoječi model od 2½ konjskih sil naprej za 1200 K, ležeči model od 2½ - 20 konjskih sil za 1500 K l. t. d., ter vse druge kmetijske stroje, posebno pa „domače mline“ od 170 K naprej, izdeluje

Josip Božič, mlinski in strojni stavbenik, pošta Grafenstein, Koroško.

Cenik motorjev pošljem le, če se naznuni koliko konjskih sil in za katero rabo.

150-3

Gospodje naročevalci

se uljudno naprosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Slabe skušnje pri gnojenju s kalijem

so izključene, če se dolgi zimski večeri porabijo v to, da se naredi

načrt in proračun o gnojenju.

Na to se naroči pravočasno kalij in si zagotovi popoln uspeh, kojega prinese za naše njive in travnike toliko važno kalijevo gnojilo.

Kajnit in 40% na kalijevo sol

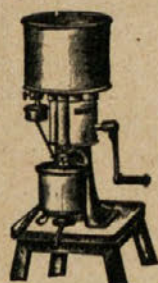
je na prodajo pri kmetijskih zadrugah in podružnicah c. k. kmetijske družbe štajerske, kakor pri Zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem (Gradec, Franzensplatz št. 2) po izvirnih cenah in pogojih kalijevega sindikata.

Pojasnila in nasvete o porabi vsakojakih umetnih gnojil se dobé brezplačno pri g. Francu Mulecu v Ljubljani, Turjaški trg št. 3.

23-W

Izvirna „Melotte“

je v alpskih deželah najbolj priljubljena in razširjena

mlečna centrifuga.

Močno in solidno narejena. Posname izborni in ne potrebuje nobenih popravil. Ker je zelo preprosta, lahko dela vsak otrok ž njo. Zjamčen je najboljši uspeh in najbolj natančen posnetek

Konkurenčne stroje zamenjujemo za „Melotte“. Model 1909 je v marsičem zboljšán. 45-12 Dobri zastopniki zaželeni.

Melotte-Werke, Dunaj, IV. Mayerhofg. 16.

Proti kugi v gobcu in na parkljih se priporoča

Matalé

kot najboljši, brzo učinkujoče sredstvo, ki nima ne vonja ne postranskih škodljivih posledic. Po 48 urah začne živina jesti in daje zopet navadno množino mleka. Preskušeno pri c. in k. najvišjih famil. posestvih v Holiču. 1 steklenica, ki zadostuje za 2-3 živinčeta stane K 3-50.

Glavni odposiljatelj: Lekarinar OTON LENK v Holiču pri Hodoninu, Ogrsko. 176-6

Danes

mora imeti vsak kmetovavec svoj separator. Če še ga nimate, potem si ne kupite kake ničvredne igračke, ampak priznajte neprekosni

Diabolo Separator.

Boljšega ni. Na uro separira 120 l. Cena samo 125 K. Prospekt šte. 174 in garancijske pogoje pošlje leta 1872. ustanovljena tovarna za kmetijske stroje 132-5

Ph. Mayfarth & Co.

Dunaj, II., Taborstrasse 71. Zastopniki zaželeni.

Najnovejše in najboljše škropilnice za gnojnice.

tudi prevozne, za škropljenje in napolnjevanje sodov. Ne rjavijo in ne zamrznejo. Vodoravno nesejo do 20 m.

Ceniki gratis in franko.

Prva moravska tvornica za vodovode in sesalke

Ant. Kunz, c. in k. dvorni dobavnik. Mähr.-Weißkirchen. 131-94

Svetovno mojstrstvo v urarski industriji končno pridobljeno!

Ker sem prevzel samoprodajo elegantno tankih amer. švicarskih 14-karatn. zlat. duble žepnih ur, mi je mogoče prodajati iste po K 4.90. Ure imajo dobro 36 ur tekoče kolesje na anker „Speciosa“ in so električnim potom s čistim zlatom pozlačene. Garantiram 4 leta za natančni tek. 1 komad K 4.90, 2 komada K 9.40. Vsaki uri se pridene zastoj fino pozlačena veržica. Brez vse rizike, ker na željo zamenjam ali pa vrnem denar. Pošiljam po poštne povzetju. 63-6

P. Buchbinder, Krakov, Ůst. St. 106.

Pozor!

Semenske mešanice za trajne travnike

ponuja in jamči za šestletno porabo

Josip Schmidt, Aflenz.

Za dobro zemljo . . . po 100 kg po 110 K proti
Za mokro . . . poštenu povzetju od Kapfen-
Za suho . . . berga.

Priznanja so vsakomur na razpolago. 5-6

Oznanila

„Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Le Kometovi mlini

so danes najboljše za dobivanje debele in fine melje, ker so opremljeni s Hellerjevimi umetnimi mlinskimi kamni, kojih ni treba nikdar ostriti in kojih kakovost je neprekosljiva. Priporočamo nadalje brusne kamne vsake vrste v najboljši kakovosti.

Prva tovarna za umetne mlinske kamne in gradnjo mlinov v Sandovu pri Češki-Lipci.

Komanditna družba **E. J. Heller.** Iščejo se zastopniki. 415b/10-24

Za spomladansko gnojenje priporočam cenjenim kmetovavcem

Tomasovo žlindro

znamko zvezdo

kot najboljše in najcenejše fosfornokislo gnojilo.

Varujte se ponarejarij

Zahtevajte povsod izrečno Tomasovo žlindro znamko zvezdo. 102-5

Veletrgovina z železnino „Merkur“

Peter Majdič, Celje

prodaja izdelkov trdke Thomasphosphat-fabriken, G. m. b. H., v Berlinu.